

ISBN 978-966-914-149-1
9 789669 141491 >

2018

ARTĂ

L. M. Masol, O. V. Haidamaka, O. M. Kolotylo

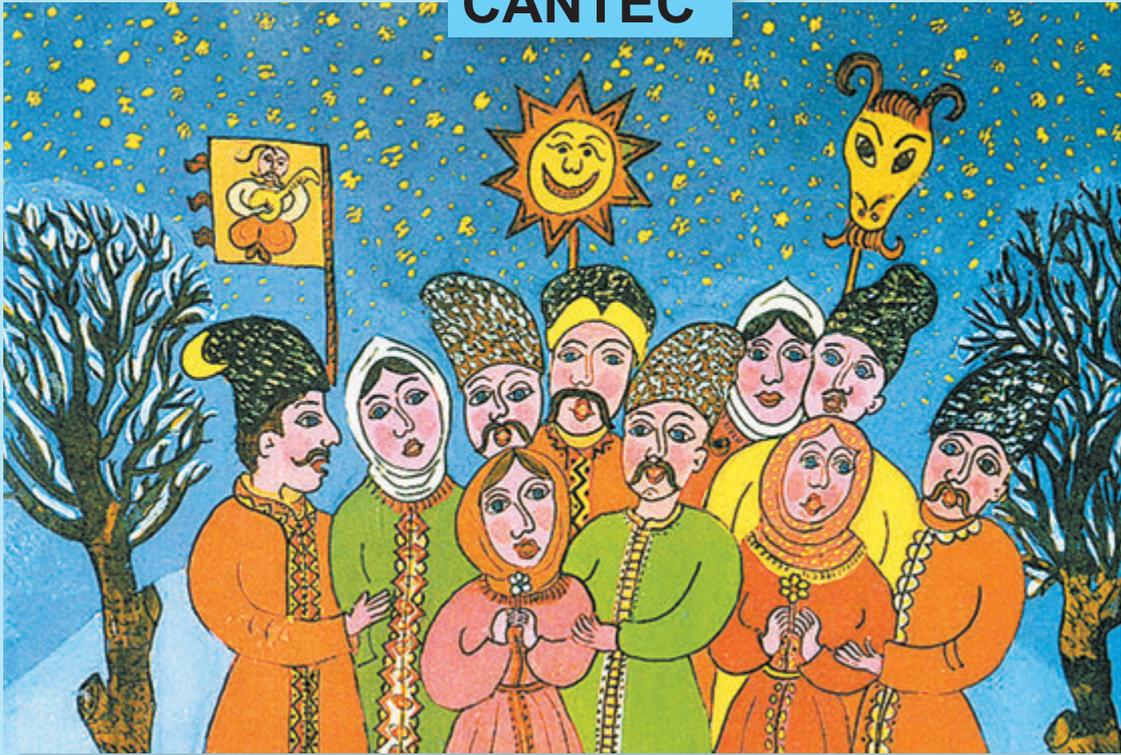
L. M. Masol
O. V. Haidamaka
O. M. Kolotylo

ARTĂ

CLASA 1-A

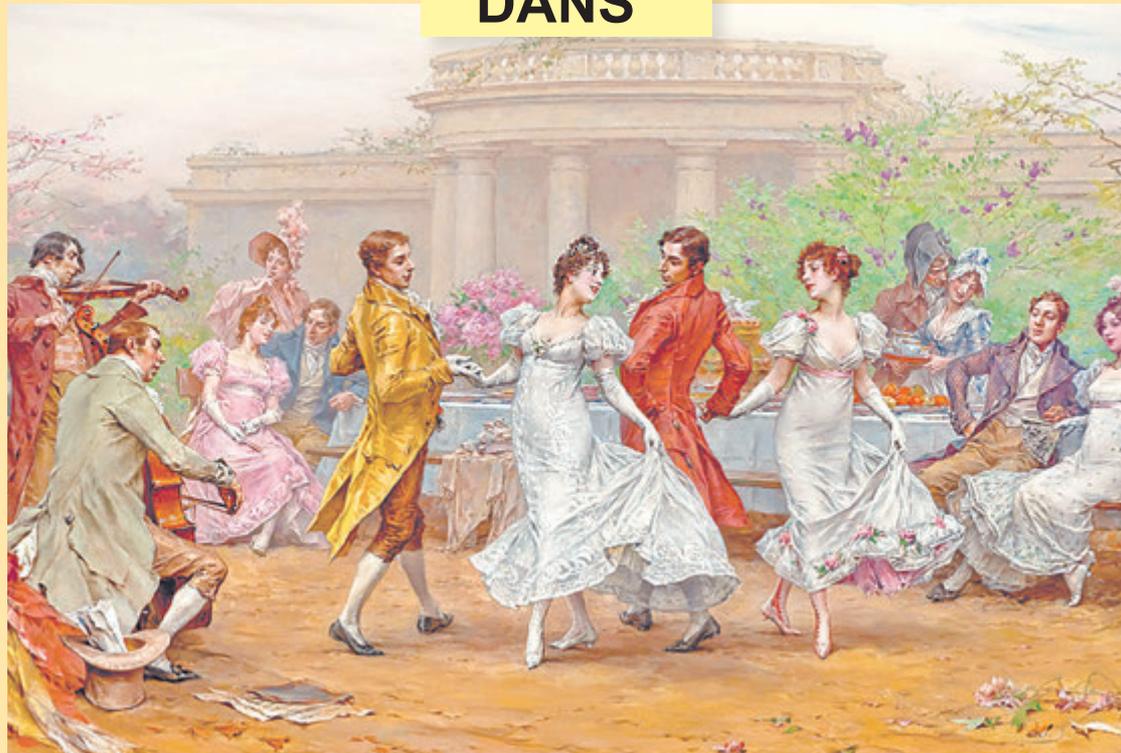
CÂNTEC

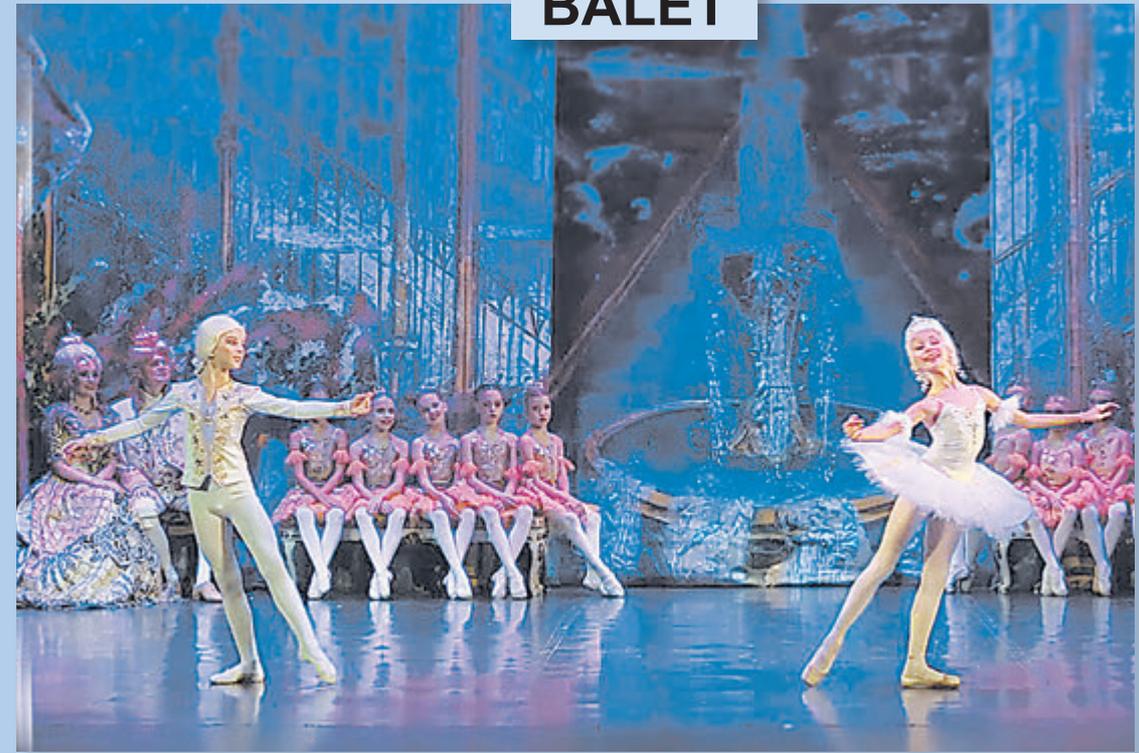
OPERĂ

DANS

BALET

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика *Михайла Вербицького*

Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

L. M. Masol
O. V. Haidamaka
O. M. Kolotylo

Artă

Manualul cursului integrat
pentru clasa 1 a instituțiilor de învățământ
general cu limba moldovenească de predare

*Recomandat de Ministerul Învățământului
și Științei al Ucrainei*

Львів
Видавництво «Світ»
2018

УДК 7(075.2)
М 31

Перекладено за виданням:

Масол Л. М. Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. освіти / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, О. М. Колотило. – Київ : Генеза, 2018

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 06.07.2018 № 734)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Semne convenționale:

- – Însărcinări și întrebări
- – Cântați și interpretați
- – Ascultați
- – Creați
- – Revedeți
- – Generalizare

Масол Л. М.

М 31 Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. освіти з навч. молдовською мовою / Л. М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило ; пер. О.О. Кройтор. – Львів : Світ, 2018. – 144 с. : іл.
ISBN 978-966-914-149-1

УДК 7(075.2)

ISBN 978-966-914-149-1 (молд.)
ISBN 978-966-11-0218-6 (укр.)

© Масол Л. М., Гайдамака О. В.,
Колотило О. М., 2018
© Видавництво «Генеза»,
оригінал-макет, 2018
© Кройтор О. О., переклад
молдовською мовою, 2018

DRAGI ELEVI DIN CLASA 1

Acest manual o să vă însoțească într-o călătorie în Țara Artei. Veți călători cu prietenii devotați – Do-re-mi-la și Colorel. Ei vă vor învăța să cântați, să pictați, să redați frumusețea mediului înconjurător în artă.

Succes!

CAPITOLUL I.

ARTA –

FEREAȘTRA FERMECĂȚĂ SPRE UNIVERS

1. PRIMA OARĂ ÎN CLASA ÎNTÂI...

Scoala își deschide ușile spre o lume fermecată a artei.

Sunetele, care le auzi în jur: ropotul ploii, vuietul automobilelor, ciripitul păsărilor – sunt zgomotoase. **Sunetele muzicale** sunt cântate sau interpretate la instrumente muzicale.

Ajută-l pe Colorel să recunoască sunetele muzicale și zgomotoase. Găsește în imagine instrumentele muzicale.

Sunetele muzicale se îmbină și formează **melodia**. Ea este temelia muzicii.

M. Skoryk. Melodia "Гойда, гойда-гой, ніченька іде", în interpretarea N. Matviyenko.

Cum se interpretează?

CÂNTECUL MICUȚULUI DIN CLASA 1

Muzica și versurile Natalia May

Пер-ший раз у пер-ший клас ми йде-мо о - хо - че,
пер-шим дзво-ни-ком для нас про-дзве-нів дзві-но - чок.

Alcătuiți melodia cântecului și interpretați-l.

Clopoțelul a sunat, lecția să-ncepem. Bine v-am găsit.

Învață-l pe Colorel cum trebuie să se comporte atunci când cântă.

Compară sunetele muzicale cu cele zgomotoase. Cum apar ele?

1. PRIMA OARĂ ÎN CLASA ÎNTÂI...

Lumea, care ți-o va deschide școala, este plină de entuziasm și fantezie, de dorința de a percepe necunoscutul. Tot ceea ce vezi în jur, se poate desena, de exemplu cu ajutorul **punctelor** și a **liniilor** expresive.

Așa ia naștere **arta plastică**.

Ce au reprezentat pictorii cu ajutorul liniilor și punctelor? Comparați punctele cu sunetele, iar liniile cu melodiile.

2. PRIETENII MEI

La școală, vei învăța să citești, să scrii, să numeri, să cânti, să desenezi. Și, de asemenea, să comunici cu colegii și prietenii.

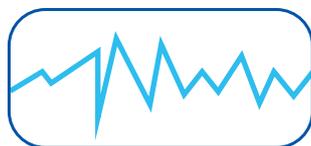
Gândește-te, dacă îi poți numi prieteni pe cei ilustrați în imagini. Explică. Ai prieteni – animale?

Cântecul popular ucrainesc "Котику сіренький", I. Barnich. Căluțul.

Care dintre melodii este calmă și delicată, dar care este plină de viață și jucăușă? Compară aceste melodii cu liniile.

Desenul animat "Liniște. E scară".

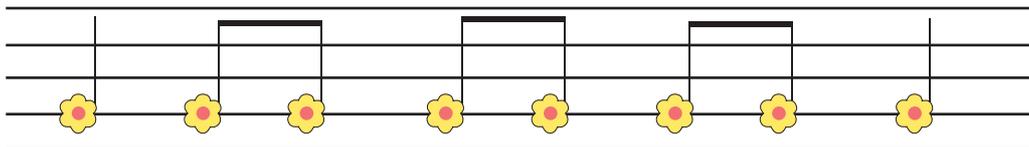
Sunetele muzicale sunt **lungi și scurte**.

Cele scurte le vom numi TI și le vom indica
sau .

Cele lungi le vom numi TA, sau .

Interpretați cântecul alcătuit din sunete lungi și scurte.

Ми — друж- ний і ве- се- лий клас.
І друж- ба по- єд- на- ла нас.

Aplaudă sunetele din cântec.

Privește imaginea și spune, cum trebuie să te comporți
când asculți muzică.

Găsește o melodie pentru felicitare "Bună ziua, prieteni!".
Găsește în ea sunetele lungi și surte.

2. PRIETENII MEI

Cu prietenii este întotdeauna amuzant, la plimbare sau acasă, în parc sau la școală.

Ce se întâmplă în desen? Cum, cu ajutorul liniilor expresive sunt descriși prietenii?

Principală sunt mereu, linie dreaptă mă numesc eu.

Linie frântă sunt eu, în munți mă găsiți mereu.

Pe unde trec desenez **linie curbă** mă numesc.

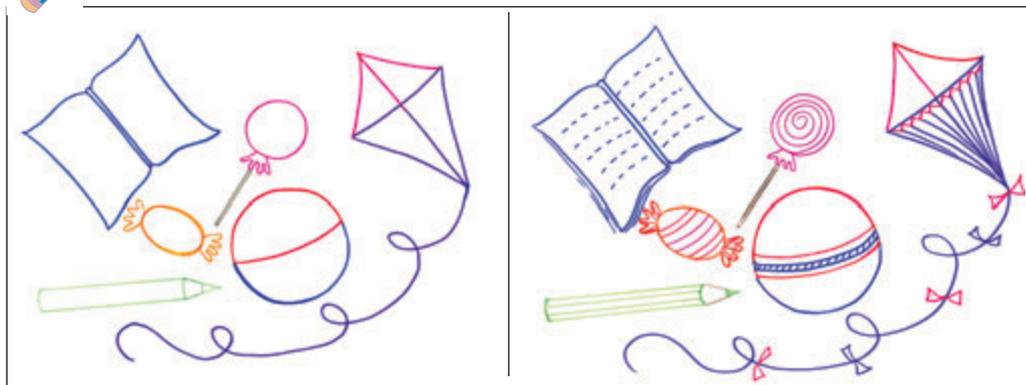

Prietenilor, la ziua de naștere, de obicei, li se dăruiesc cadouri utile și interesante. Ridică-i dispoziția prietenului tău (prietenei).

Desenează-le un cadou folosind linii diferite.

În timpul liber, jucați-vă cu prietenii în jocul "Ghici caracterul liniei". Cu mâinile desenați liniile în aer.

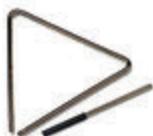
3. TIMPUL LIBER

Cu ajutorul sunetelor muzicale se pot crea voci ale mediului înconjurător. Sunetele muzicale sunt **înalte și joase**.

? Spune-i lui Colorel, care din locuitorii pădurii, comunică prin voci înalte și care – cu voci joase. Ce fel de instrumente muzicale putem alege pentru fiecare dintre ei.

fluier

triunghi

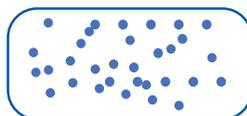
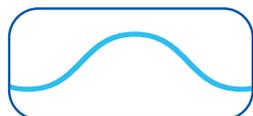
tamburină

Sunetul tunetului. E. Grieg. Păsărică. V. Podvala. Aricelul. Ciocănitorea.

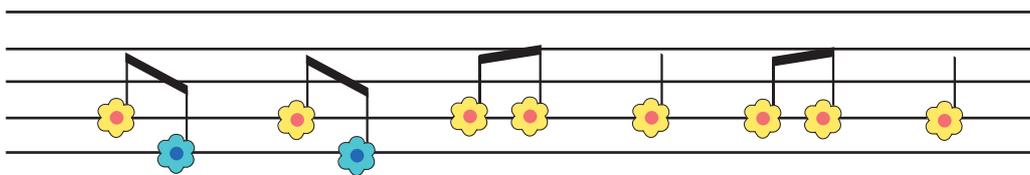

Comparați sunetele. Care dintre aceste imagini redau mișcările aricelului și care ale ciocănitorei?

Jocul "Cucul și privighetoarea", «Зозуля та соловейко».

Ку - ку, ку - ку, тьох-тьох- тьох, тьох-тьох-тьох.

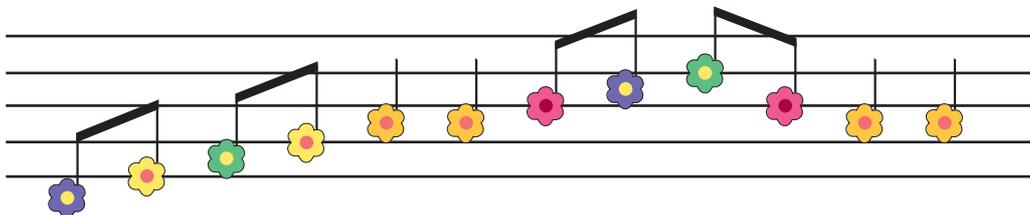

Pentru această melodie creați un cântec "Din -Don".

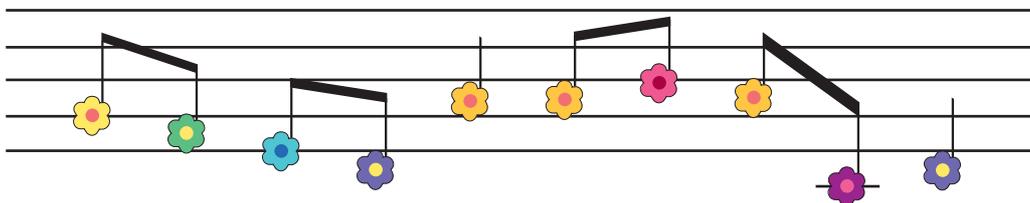
ZBOARĂ UN ȚÂNȚAR

Muzica populară

Versuri V. Gonciaruk

На- су - ну - ли хма - ри, при- ле - тів ко - ма- рик,

ка- же: «Бу - де дощ! Ду - же силь-ний дощ!»

Inventează o poveste muzicală, folosind vocile animalelor de diferite înălțimi.

3. TIMPUL LIBER

La o plimbare în pădure pot fi auzite sunete diferite - șoaptele frunzelor, cântecul păsărilor, foșnetul ariciului.

Cum a reprezentat pictorița ariceii?

Pentru ca desenul să fie mai expresiv, pictorii îl evidențiază cu o linie — **contur**.

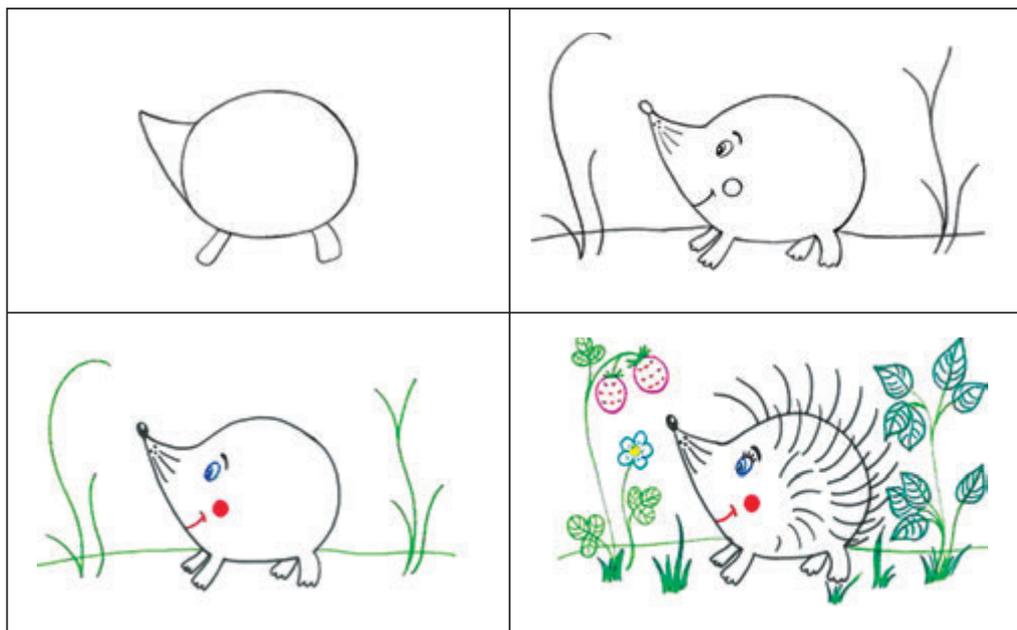

Ajut-o pe Doremila să recunoască pe cine sau ce a desenat Colorel cu ajutorul liniei - contur.

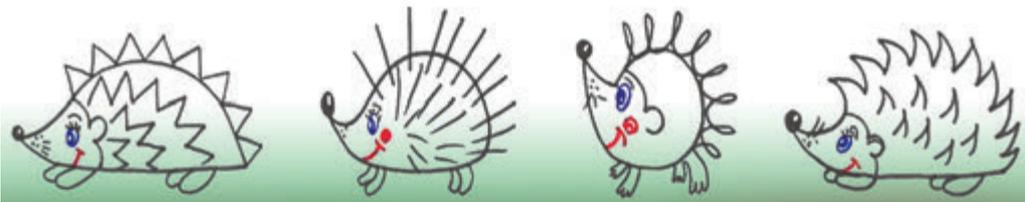

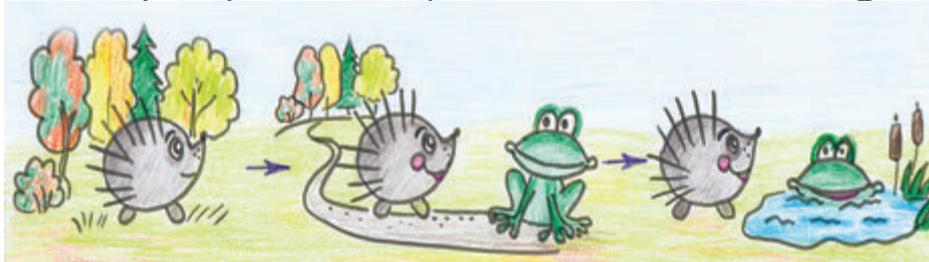
Desenează aricelul (carioci, creioane).

În exemplele de desene ale ariciului, găsiți diferențe în desenarea acelor.

Alcătuiește o poveste despre un aricel, conform imaginii.

4. LUMEA ÎN JURUL TĂU

Muzica poate reproduce "voci" și mișcări ale insectelor.

(V. Barvinsky. *Gândăcelul și gândăcica* A. Shtogarenko. Fluturele).

Cu ce fel de intensitate compozitorii au redat zborul păsărilor? Cărei opere muzicale îi corespunde imaginea?

Sunetele muzicale sunt tari și liniștite. În muzică puterea sunetului se indică astfel:

f (*forte*)- tare, ***p*** (*piano*) – liniștit.

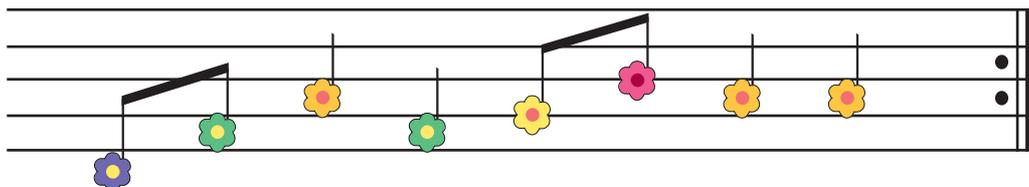
Jocul „Luna”(„Au”).

f

p

Interpretează cântecul despre păianjen cu voce tare, iar cel despre musculiță cu voce liniștită.

Па - вук сі - рий, во - ло - ха - тий,

f Un păianjen răpitor și căpos
Pânza-și țese-n pădure frumos
Pentru musculițe mici.

p Musculiță, musculiță, ai tu grijă
Să nu atingi pânza nicidecum
Când te-ntâlnește păianjenul pe drum,
Că va fi vai și amar de tine, îți spun.

|| – semnul repetării.

Creați tablouri ale sunetelor ”Cum un vânticel slăbuț se transformă într-o furtună” (cu voce); ”Cum din picături începe o ploaie torențială cu tunete” (la instrument).

Amintiți-vă ce fel de sunete muzicale există.

ÎNALTE

SCURTE

JOASE

TARI

LUNGI

LINIȘTITE

4. LUMEA ÎN JURUL TĂU

Lumea din jurul tău este atât de interesantă și diversă – în forme, culori, sunete.

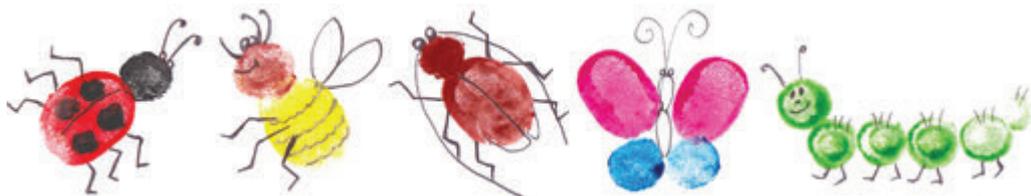

Privește coloritul fluturașilor, forma și ornamentele aripoarelor.

Totul, ceea ce vezi, se poate desena, nu numai cu creioane, carioci sau cretă, dar și cu **pensula**. Pentru aceasta se folosesc **vopselele**.

Însărcinare. Desenează cu degețelul, înmuiat în vopsea.

Desenează insectele dintr-o poiană înflorită, folosind pensula și degețelul, înmuiat în vopsea.

Determină, care desen este așezat corect.

Ce insecte se pot desena cu ajutorul degețelului și a palmelor.

5. DISPOZIȚIA PĂPUȘILOR

La toți ne place să ne jucăm. Jucăriile ne dăruiesc sentimente diverse.

L. Kolodub. Păpușa cântă.
P. Ceaykovsky. Păpușa bolnavă. Păpușa nouă.

Video pentru piesa lui L. Kolodub, "Păpușa cântă" (autor – N. Antonik).

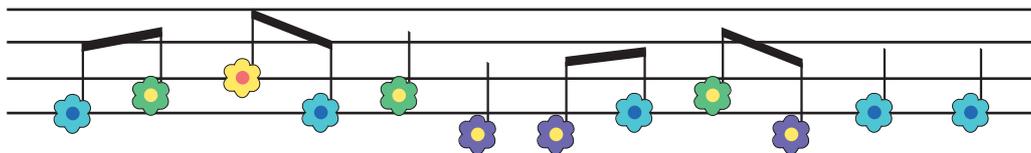

Cu care personaje – păpuși "ți-a făcut cunoștință" muzica? Ce dispoziție v-a transmis? Compară cu dispoziția copiilor din imagini.

Interpretează cântecul cu terminații diferite (trist, vesel).

Бі - до - лаш - на Ма - ша вчи - лась їс - ти ка - шу:
що - ки Ма - ші в ка - ші, но - сик Ма - ші в ка - ші,

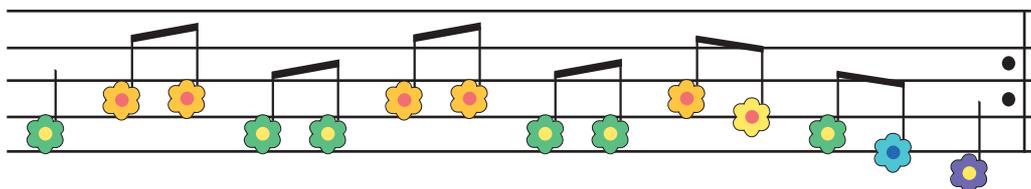

тільки в рота Маші
не попало каші.

Ну й смачненьку кашу
з'їла наша Маша.

За Ігорем Січовиком

І - де би - чок, хи - та - єть - ся, зіт - ха - є на хо - ду:
«Ох, кла - доч - ка кін - ча - єть - ся, я за - раз у - па - ду!»

Ce dispoziție are melodia
cântecelului?

Cântă jucăriilor tale melodii cu
diferite dispoziții.

5. DISPOZIȚIA PĂPUȘILOR

În desene animate putem vedea diferite dispoziții ale jucăriilor tale.

Desenul animat "Neștiilă în Orașul Soarelui" (*fragment*).

Gândește-te ce caractere au eroii din poveste.

Cu ajutorul vopselelor și creioanelor se poate crea o dispoziție de sărbătoare. Privește, cum a făcut aceasta Colorel.

În orașul din poveste,
Din a nopți-ntunecime,
Înfloresc flori minunate
Care bucură copiii.
Cine-i oare? Ia ghicește!
Este focul de-artificii,
Ce văzduhu-l înflorește.

Desenează un foc de arificii în orașul păpușilor (acuarele și creioane de ceară).

Povestește, cum folosește Colorel vopselele.

Cum se poate reda prin desen dispoziția veselă de sărbătoare?

6. PREOCUPĂRILE COPIILOR

Toți copiii iubesc să se joace, totodată multe jocuri ale lor sunt legate de tehnică.

B. Filț, Jocul cu mingea, R. Șuman. Ciclul la pian "Scene pentru copii". Jocul De-a ascunselea.

Cum arta "a povestit" despre preocupările copiilor? Ce jocuri îți plac?

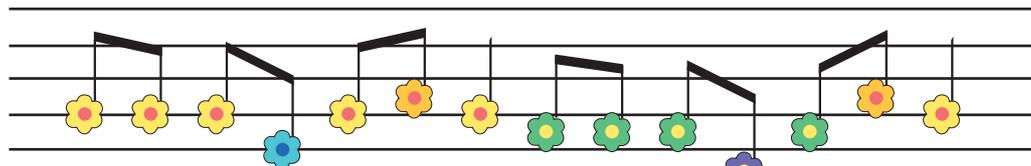
Desenul animat "Avionul Juja".
Numărăm până la 10.

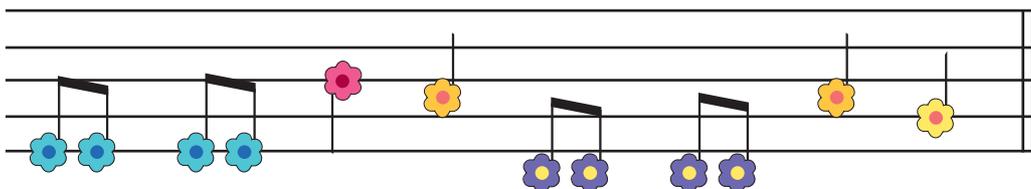

AVIONUL JUJA (ЛІТАЧОК ЖУЖА)

Muzica V. Prokopyk Versuri N. Tanasiyciuk

В си-нім не-бі літачок мчитьс-я се-ред зі-ро-чок.

Наш лі-та-чок Жу - жа з ді-точ - ка - ми дру - житьь.

Amintește-ți cântecele din desenele animate preferate, compară melodiile lor. Caută cuvinte corespunzătoare.

LINIȘTITĂ

MELODIOASĂ

REPEDE

DINAMICĂ

Povestește despre ocupațiile tale. Află cum te ajută la studierea artei tabela și sintezatorul.

6. PREOCUPĂRILE COPIILOR

În fiecare zi suntem înconjurați de diferite dispozitive.

Copiii sunt fascinați de mașini, avioane, diferiți roboți.

Amintește-ți, cu ce mijloace de transport ai făcut cunoștință, privind desenele animate.

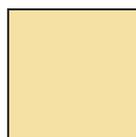
Desenul animat "Avionul Lip"
(după motivele poveștilor lui N. Vovk).

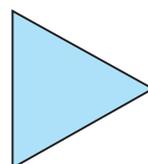
Liniile formează diferite forme. De exemplu dreptunghi, triunghi.

dreptunghi

pătrat

triunghi

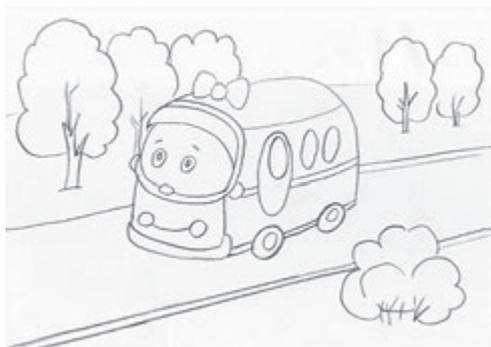

Dă exemple din viață, unde poți vedea forme dreptunghice și triunghice.

Desenează mașinuța-fermecată, folosind diferite forme (creioane).

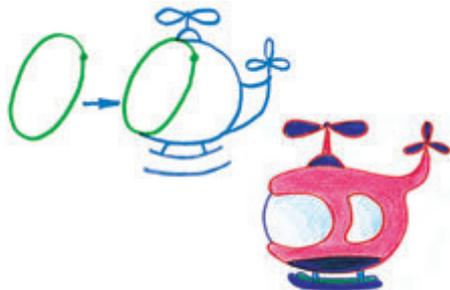
Varianta 1

Varianta 2

Amintește-ți cum se scriu literele învățate. Formează imaginea veselă a literei – mașinuță sau a altei jucării. Interesează-te cum se desenează cu ajutorul calculatorului.

7. IARMAROCUL TOAMNEI

Toamna este numită bogată, deoarece ea dăruiește oamenilor roade bogate – fructe și legume. Artă ne poate reda darurile toamnei.

V. Kuznețov. Iarmarocul ucrainean (grupa «Dzvony»). Dansul național ucrainean "Kozaciok".

Ce dispoziție ai când asculți această muzică? Privește tabloul cu darurile toamnei. Cum este dispoziția?

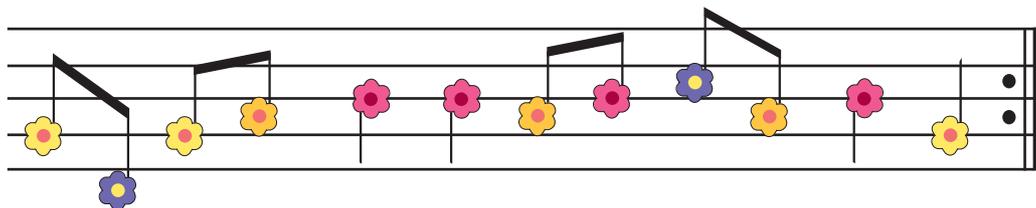
"Înviorați" tabloul. Imaginați-vă că fructele și legumele au început să cânte. Fredonează melodiile care ți-au venit în gând, pentru ca colegii tăi să ghicească eroii din tablou.

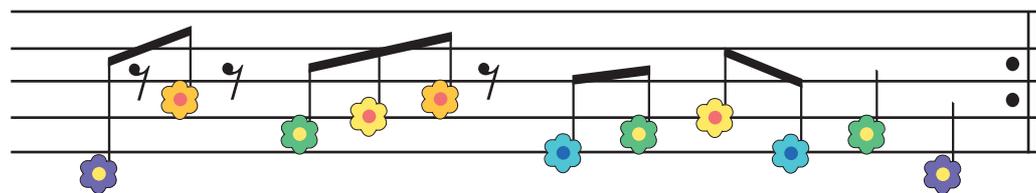
Cântecul Roadele

Muzica populară

Versuri N. Kuklovska

O- sînh na - stu - pi - la, yb - luk na - tru - si - la.
Oсь і гру - ші, й сли-ви, і смач - ні, й кра-си - ві.

Ой так, ой так, так, і смач-ні, й кра-си - ві.

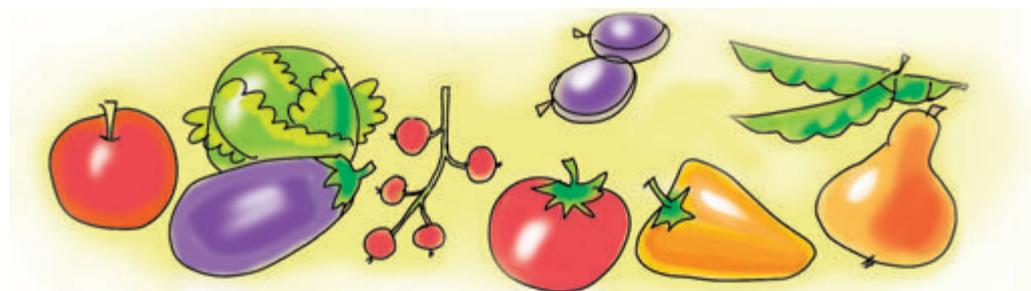

! Când cântați pronunțați corect toate sunetele.

γ — semnul pauza

Jocul "Iarmarocul". Desenează fructele și legumele, care îți plac mai mult. Întreabă pe cei maturi cât costă ele. Modelează etichete-prețuri și lipește-le pe ele.

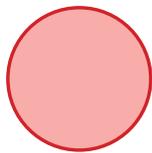
7. IARMAROCUL TOAMNEI

Toți sunt fascinați de toamnă
Are pepeni, dar și poamă.
Fuga în livadă a dat
Mere, pere-a scuturat,
Strugurii i-a adunat.

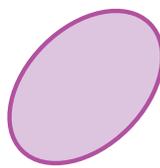

Numește fructele și legumele de pe tablou. Ce formă au? Seamănă cu cele adevărate? De ce?

Liniile formează cercul și ovalul.

cerc

oval

Aplicația – decuparea figurilor din material diferit și lipirea lor pe orice suprafață.

Alcătuieți o aplicație "Roda" din hârtie colorată.

Explică-i Doremilei, cum se așează corect în pagină?

Atrageți atenția la formele diferite ale legumelor și fructelor. Ce fructe și legume rotunde și ovale mai cunoașteți?

8. ȚARA MEA UCRAINA – BOGATĂ ȘI PRIMITOARE

Totul ce te înconjoară, familia și prietenii – formează plaiul natal, frumoasa noastră țară - Ucraina.

Muzica lui O. Osadchy, versuri I. Râbcinsky, "Pământul meu" ("Земле моя").

Despre ce este acest cântec, cum este melodia? Cum înțelegi denumirea tabloului Marfei Timcenko "Ucraina melodioasă"?

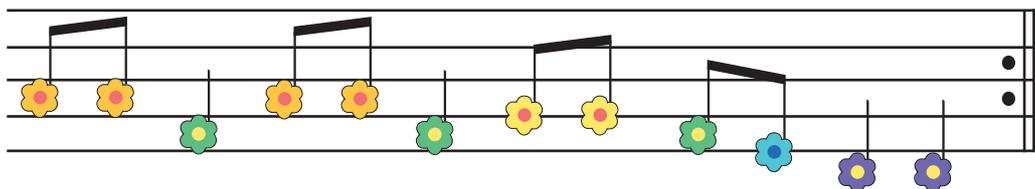
MELODIOASĂ

LARGĂ

GINGAȘĂ

Interpretează cântecelul.

Рід-ний край, рід-ний край, Ук-ра - ї - но на-ша!
На-вкру- ги все цві- те, ти у нас най-кра-ща!

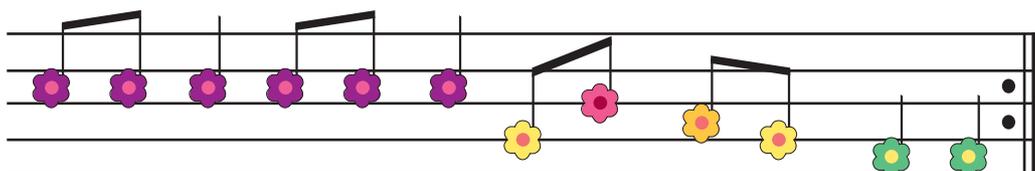

Interpretează cântecelul diferit: ușor, melodios și festiv.
Arată cu mâna dinamica melodiei.

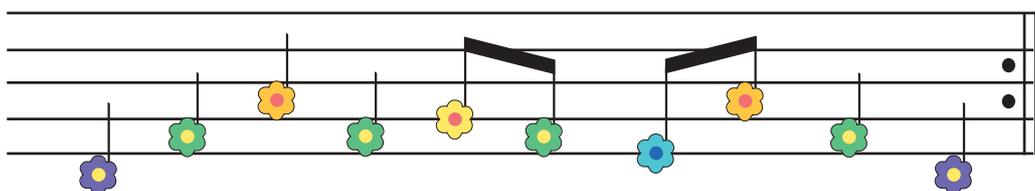
НА МІСТОЧКУ

Muzica *A. Filipenko*

Versuri *G. Boico*

Че-рез міст пе-ре - йти тре - ба нам, ма - ля - там,
щоб гри-би, щоб гри-би в лі - сі по - зби - ра - ти.

На міс - точ - ку вов - чик спо - чи - ва - є,
на міс - то - чок ді - ток не пус - ка - є.

Interpretează cântecul pe roluri conform caracterilor eroilor: lupul furios, ieduțul curajos.

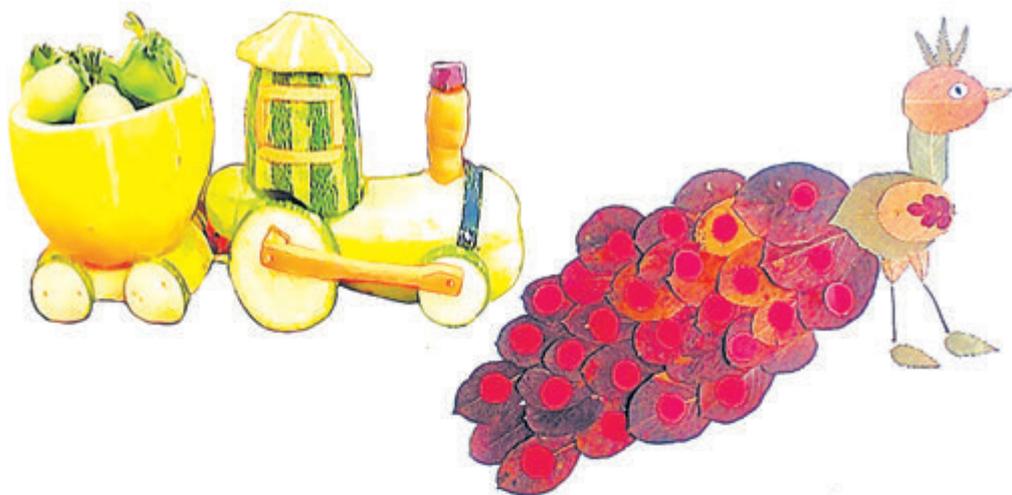

Ce cântece cunoști despre meleagul natal?

8. ȚARA MEA UCRAINA – BOGATĂ ȘI PRIMITOARE

Pământul meu natal este bogat și darnic! Toamna este un anotimp interesat, când se pot confecționa diferite compoziții din materiale naturale: conuri, ghindă, frunze etc.

Gândește-te din ce material sunt confecționate compozițiile?

Varianta 1. Imaginează-ți și transformă, un măr sau o portocală, într-un erou din desene animate (*fructe, plastelină*).

Varianta 2. Privește, pe cine sau ce se poate face din materiale naturale. Încearcă și tu.

În timpul unei plimbări, în parc sau în pădure, adunați diferite materiale naturale, pentru a face o compoziție.

9. FRUMUSEȚEA PLAIULUI NATAL

Lumea din jur ne farmecă prin diferite sunete și culori. Iar toamna – este o adevărată pictoriță.

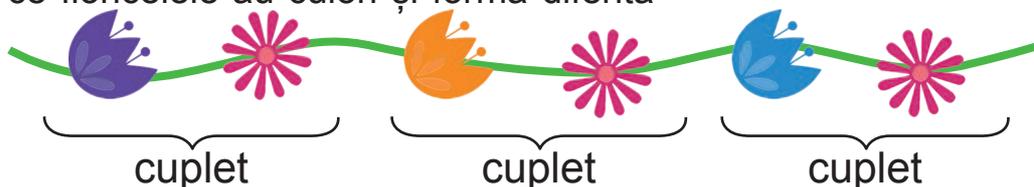
K. Stețenko. Cântec de seară. S. Lyudkevici. Cântec vechi.

Muzica este repede sau lentă? Redați prin mișcarea mâinilor linia melodică a cântecului. Ce linie are melodia?

Cântecul – este o operă muzicală, care se cântă. Cântecul se compune din cuplete. Cupletul are **introducere și refren**.

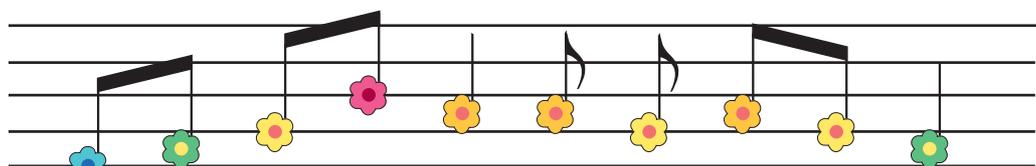
Privește colierul muzical care l-a făcut Doremila. De ce floricelele au culori și formă diferită

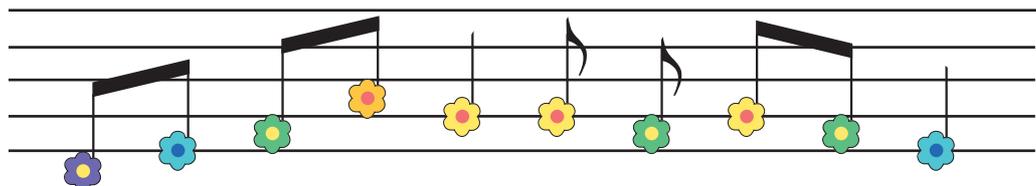

SE PRIMBLA TOAMNA (ОЙ ХОДИЛА ОСИՆЬ)

Muzica *M. Vedmederi* Versuri *N. Krasotkina*

Ой хо- ди- ла о- сінь, блу- ка- ла.

Лис- тяч- ко в га - ю фар- бу- ва- ла.

Gândește-te, unde, în timpul cântecului, trebuie să respirăm, pentru ca să nu "rupem" cuvintele, frazele.

V — semnul respirației

Antrenează-ți respirația, cântând "la, la, la" pe un sunet.

Când cântați, expirați calm, iar când respirați, nu ridicați umerele.

Determină în cântecele preferate cupletele.

9. FRUMUSEȚEA PLAIULUI NATAL

Toamna totul se transformă într-un buchet minunat multicolor.

În ce culori este bogată toamna?

Pentru a zugrăvi lumea în culori, oamenii au inventat diferite vopsele.

Roșu, galben, albastru – culori principale.

Pictorii amestecă vopselele pe o placă – **palitră**. Dacă sunt amestecate două culori principale, atunci se obțin derivatele: verde, portocaliu sau violet.

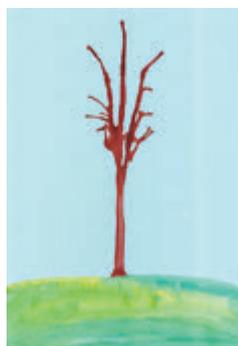
 Însărcinări. Experimentează. Creează culori derivate.

 Reprezentați natura, prin suflarea petelor (vopsele, hârtie colorată). Folosiți paiul pentru suc ș.a.

Varianta 1

Varianta 2

Ocrotește copacii – plămâni "verzi" ai planetei.

Numește culorile derivate și principale. În timpul liber, urmărește schimbarea culorilor din natură toamna.

10. CURCUBEUL FERMECAT

Unul – începe ploaia, doi – răsare soricelul, trei – apare curcubeul multicolor.

Creatorii i-au dedicat curcubeului multicolor versuri, tablouri, cântece.

S. Prokofiev. Ploaia și curcubeul.

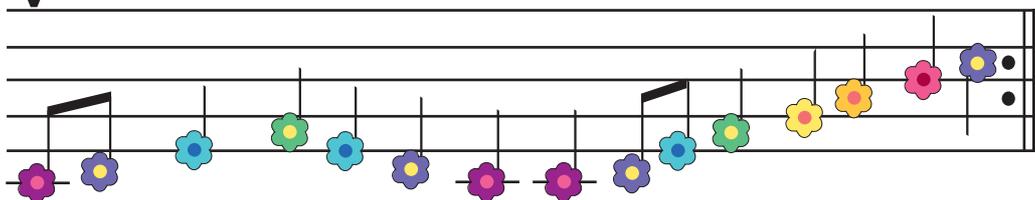
Încearcă, să redai prin mișcări, muzica ploii și a curcubeului.

CURCUBEUL (БЕСЕЛКА)

Versuri N. Hurkina

V

Доц про - йшов, і міст з'я - вив - ся, сім у ньо - го ко - льо - рів.
На - віть зай - чик за - ди - вив - ся, ди - ву-див - но - му зра - дів!

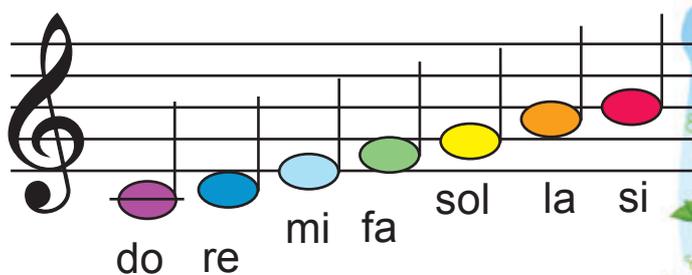
КАП-КАП-КАП

Muzica și versuri N. May

Compară muzica despre curcubeu. Ce dispoziție vă trezește acest cântec? În timpul cântecului, "ajută" ploaia cu anumite sunete: aplauze, clicurile degetelor, acompaniament cu triunghiul.

Curcubeul – are șapte culori, iar în muzică - șapte note. Ele trăiesc pe "portativ". Ușa căsuței notelor se deschide cu cheia sol.

Povestește familiei despre locuitorii din căsuța notelor. Repetă denumirile lor.

10. CURCUBEUL FERMECAT

Natura a dăruit oamenilor un fenomen atât de minunat – curcubeul. El are șapte culori. Ele sunt aranjate în ordinea următoare: roșu, portocaliu, galben, albastru, siniliu și violet.

Povestește despre peisajul din imagine. Ai urmărit după o ploaie curcubeul? Cum era el?

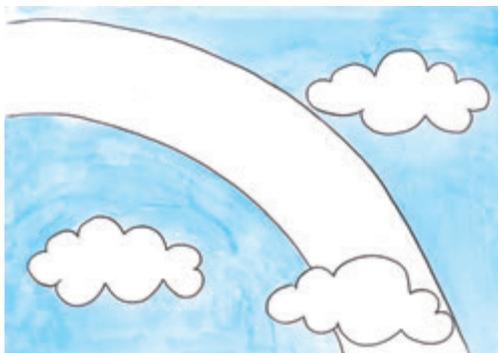
Desenează un curcubeu (cu acuarele). Redă dispoziția veselă cu ajutorul culorilor principale și derivate.

Șapte drumuri colorate,
Are curcubeul, frate.
Eu pe toate m-am plimbat,
Apoi vopseaua am căutat,
Curcubeul l-am desenat.

Încearcă să faci desenul pe toată foaia.

Varianta 1

Varianta 2

Numește culorile curcubeului. Găsește-le în îmbrăcămintea ta, jucării și alte lucruri din jurul tău.

11. DIFERITE CULORI ALE NATURII

Cu ajutorul sunetelor se pot transmite diferite sentimente și dispoziții. Dar se pot crea și tablouri sonore.

Decorează împreună cu prietenii tablouri sonore "Cântecul toamnei" și "Dansul iernii". Alegeți eroii principali: ploaia, vântul, fulgii, ș.a. Gândiți-vă ce fel de sunete se potrivesc pentru ele? Ce mișcări de dans vor decora fiecare imagine sonoră?

Dansul popular ucrainean "Metelyța" (fragment).

G. Sviridov. "Zametily" (Vals).

Ce este caracteristic pentru dans? Ce dansuri cunoști? Gândește-te, ce dansuri au învățat Doremila și Colorel.

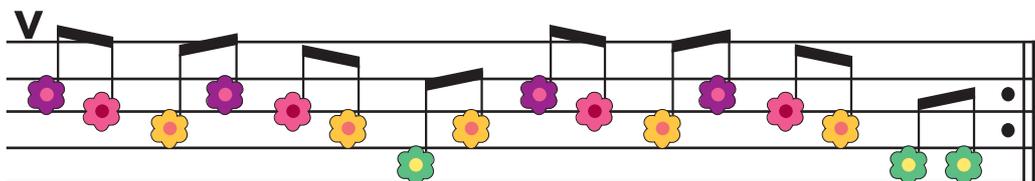
Dansul – un tip de artă.

VISCOLUL (МЕТЕЛИЦЯ)

Muzica populară

Versuri V. Verhovineț

Ой, на дво-рі ме-те-ли-ця, кру-тить, вер-тять хур-де-ли-ця.
Ві - є во - на, по - ві - ва - є, ма-лих ді - ток роз-ва-жа-є.

Compară dansul și cântecul despre viscol. Ce instrument muzical putem alege pentru a-l acompania.

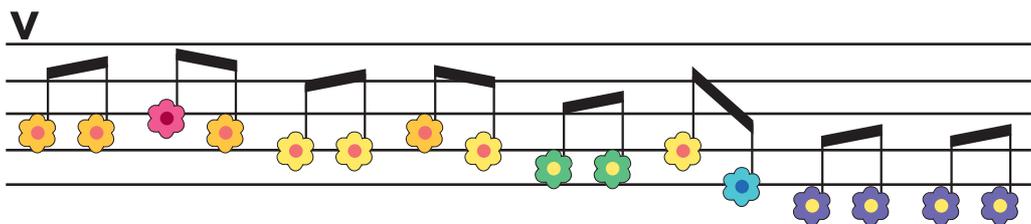

FACEM CERC

Руханка

Muzica V. Verhovineț

Versuri din popor

Зро-бим ко-ло, по-гу - льяй-мо і ве-се-ло за-спі-вай-мо.

Interesează-te ce dansuri știi familia și prietenii. Înlocuiți gimnastica de dimineață cu mișcări de dans. Această este nu numai vesel, dar și folositor pentru sănătate.

11. DIFERITE CULORI ALE NATURII

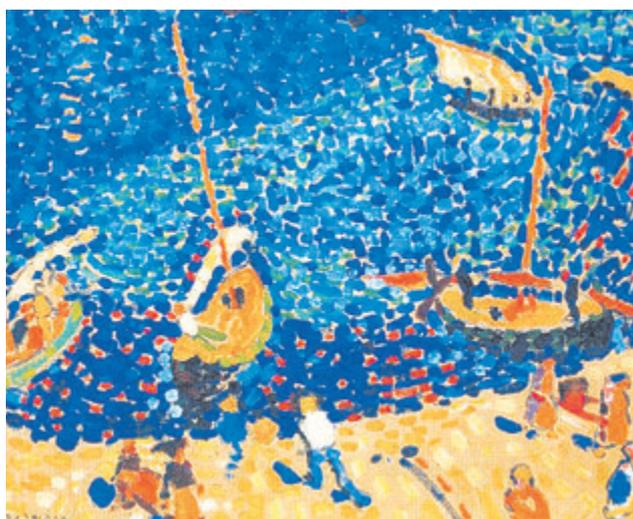
Privind soricelul galben, florile roșii și portocalii, simțim o căldură blândă. Dar atunci când privim o bucată de gheață sau un nor cenușiu, ni se face frig. De aceea, cercetătorii așa și au numit culorile: **reci și calde**.

Culori calde

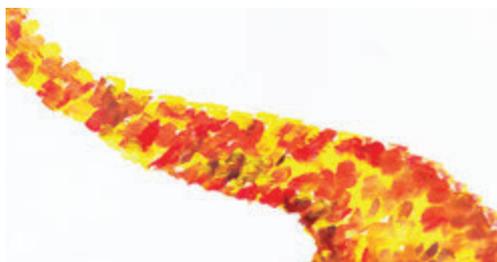

Culori reci

Găsește în imagine culorile calde și reci.

Însărcinare. Desenați o cărare din frunze căzute, folosind culorile calde și un derdeluș, folosind culorile reci.

Varianta 1. Desenează o căsuță confortabilă a Toamnei, folosind culorile calde.

Varianta 2. Desenează o căsuță de gheață a Iernii, folosind culorile reci.

Privește, cum Colorel "a ascuns" literele și cifrele în căsuțele din povești, înceacă și tu.

12. RITMURILE IERNII

Iată că a sosit și iarna. Viscolește. Învârte ninsoarea și șuieră vântul...

K. Debussy, Zăpada dansează (xilofon).

Imaginează-ți "dansul" lent al fulgilor pufoși.

Fiecare melodie are un ritm specific.

Iată cum se pot zugrăvi ritmurile numelor eroilor noștri și ale cântecelor lor.

Doremila

Я люб-лю спі-ва - ти.

Colorel

А я — ма-лю-ва - ти.

Ritmul - succesiunea sunetelor lungi și scurte în muzică.

 Gândește-te și cântă o melodie lentă a versurilor. Alege un instrument muzical potrivit, pentru a o acompania. Explică alegerea ta.

Precum steluțele – argintii
Și floricele din câmpii,
Dintr-un norișor de iarnă
Zboară fulgușori zglobii.

 Colorel a încercat să interpreteze o melodie la trompetă, în acompanierea unei tobe. Explică-i, cum se va schimba muzica fulgilor în așa o interpretare.

Exercițiul ritmic. Aplaudă ritmul ghicitorii.
Dansează în văzduh ca niște balerine albi și ușori și se numesc...

(Fulgurișori)

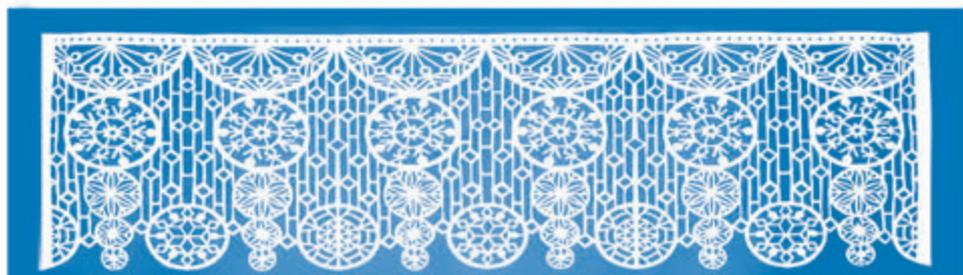

Cercetează și interpretează ritmurile cântecelor tale preferate.

12. RITMURILE IERNII

Iarna fulgușorii dansează dansul lor fermecat, iar gerul pictează la ferestre ornamente diferite.

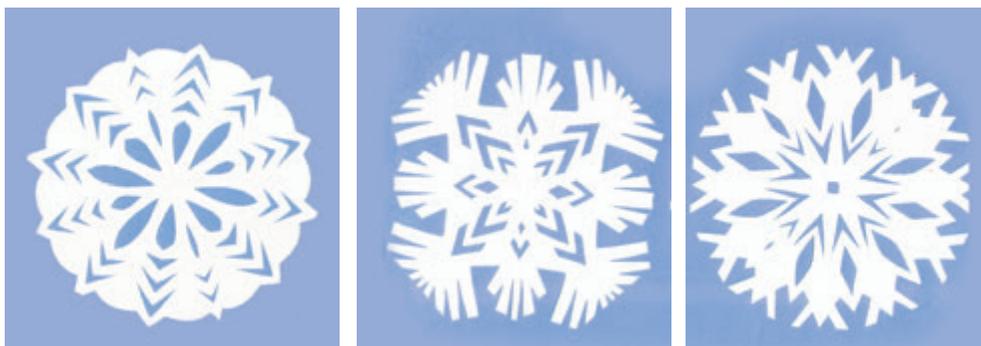

Urmărește ritmul imaginilor date.

Ritmul – este o alternanță uniformă a elementelor.

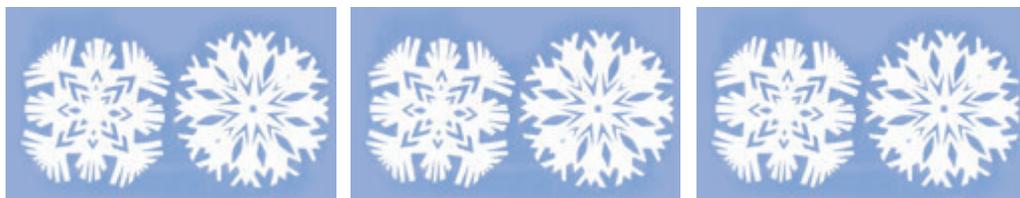

Creează din hârtie un fulgușor frumos.

Lucru colectiv. Împreună cu colegii, creați un ornament într-un ritm anumit.

Varianta 1

Varianta 2

Folosește atent foarfecele!

Dă exemple de ritmuri din viața ta.

13. PREGĂTIȚI DE SĂRBĂTOARE

În Lumea Artei se întâlnesc diferite minuni. Cu sunete obișnuite, vopsele, linii poate fi creat ceva deosebit.

Compune după desen și povestește istoria Omului de Zăpadă, care a învățat să cânte și să danseze. Ce muzică îți imaginezi? Dansul este lent sau repede? Cum vă închipuiți cântecul?

Minuta de înviorare. "Dans pentru încălzire".

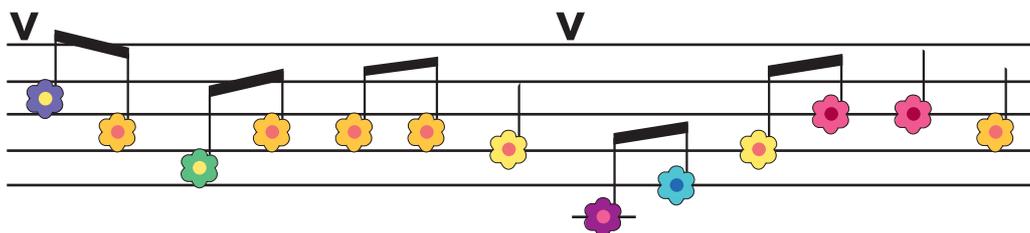

Îndeplinește mișcările împreună cu copiii-artiști.

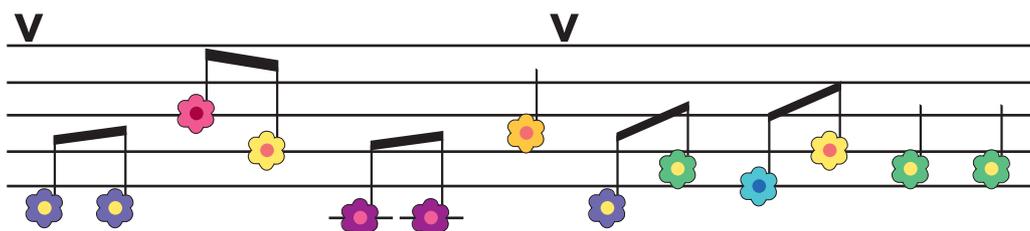

CÂNTECUL OAMENILOR DE ZĂPADĂ

Muzica și versuri N. Rubalska

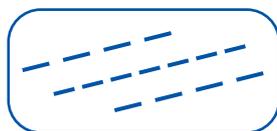
Ми ма- лі сні - го - ви - ки, зліп - ле - ні зі сні - гу,

СТО - Ї - МО МИ У ДВО - РІ ДІ- ТВО - РІ НА ВТІ - ХУ.

Compune și interpretează cupletele diferit: primul – lent, al doilea – diferit (mai tare, mai vesel, săltăreț). Care linii corespund melodiei cântecului Omului de Zăpadă.

De multe ori când începe cântecul, mai întâi răsună introducerea la un instrument muzical. Urmărește atent gesturile învățătoarei. După introducere, la indicația ei, începe să cânti.

Jocul "Eu – dirijor". Interpretând cântecele, antrenează-te să demonstrezi, cu ajutorul gesturilor, începutul cântecului. Amintește-ți, cum trebuie să respiri corect.

13. PREGĂTIȚI DE SĂRBĂTOARE

Arta – este țara poveștilor, unde permanent se întâmplă minuni.

Compară imaginile cu Oameni de Zăpadă. Pe care din ele predomină culorile deschise, pe care cele întunecate?

Dacă în orice vopsea adăugăm un pic de alb, ea va deveni mai deschisă, iar o picătură de negru va face chiar și cea mai deschisă culoare mai întunecată.

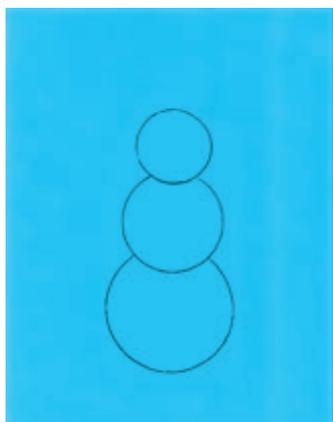

Conform ilustrațiilor, antrenează-te să faci pe paletă culoarea albastră, mai închisă sau mai deschisă.

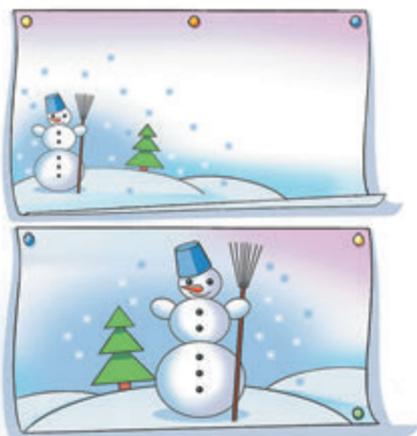

Desenează un om de zăpadă haios.

Lucrul colectiv. Pregătește împreună cu colegii o compoziție "Dansul oamenilor de zăpadă".

Explică-i Doremei care desen este așezat corect.

Continuă istorioara care a compus-o Colorel, despre Omul de Zăpadă.

14. SĂRBĂTORI DE IARNĂ

Se apropie Anul Nou. Fără sărbătoarea Sfântului Nicolai și împodobirea bradului, nu ne putem imagina această sărbătoare.

J. Perpont Jingle Bells (Sună clopoței).

Cunoașteți această muzică? Ce sentimente vă trezește? Imaginea cărui personaj al sărbătorilor de iarnă corespunde muzicii?

Potrivește o melodie și un acompaniament pentru ritmul dat.

Хто ма-лю-нок на вік- ні зма-лю-вав о- тут ме-ні?

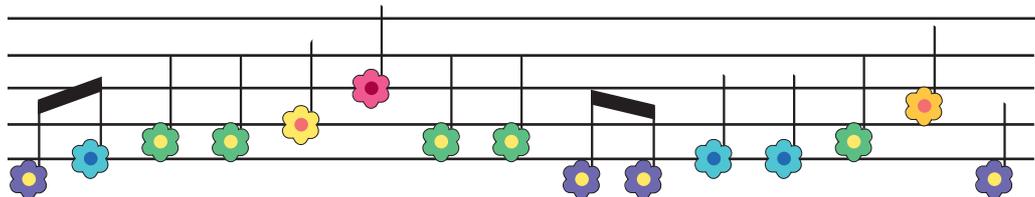

SFÂNTUL NICOLAI

Muzica A. Oleynikova

Versuri V. Ceaykovsky

Ми-ко-лай, свя-тий доб-ро-дій, мчить на са-нях до ма-лят.

Expirând pronunță cuvintele moale și clar.

Potriveți tempoul, puterea sunetelor, melodia, pentru ca cântecul să sune festiv și vesel.

Ajută-l pe Colorel să aleagă cuvintele potrivite pentru a caracteriza muzica.

Pregătește celor dragi de sărbători un cadou muzical – cântă un cântec, recită o poezie, dansează.

14. SĂRBĂTORI DE IARNĂ

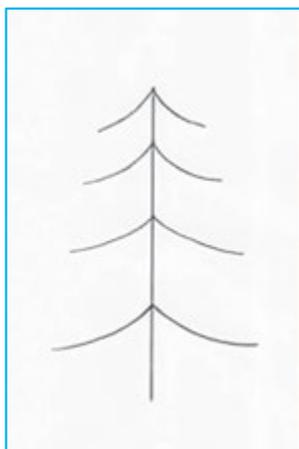
Sărbătoarea Anului Nou o așteaptă cu nerăbdare și cei mari și cei mici. Ei împodobesc casele și bradul.

Ce este prezentat în imagine? Cum te gândești, unde și când se petrec evenimentele? Pe cine a zugrăvit pictorul? Ce dispoziție au copiii? Cu ajutorul căror culori este redată atmosfera de sărbătoare?

Lângă brad întotdeauna este vesel. Încearcă să desenezi bradul cu ajutorul amprentelor degetelor. Învăță-te să-l desenezi succesiv.

Privește cum Colorel a învățat să deseneze copaci. Încearcă și tu.

15. BUCURAȚI-VĂ! VIN SĂRBĂTORILE!

Iarna sunt atât de multe sărbători! Una dintre cele mai îndrăgite este Crăciunul. De Crăciun se cântă colinde, se felicită cu nașterea lui Hristos. Cu semănatul se umblă de Anul Nou.

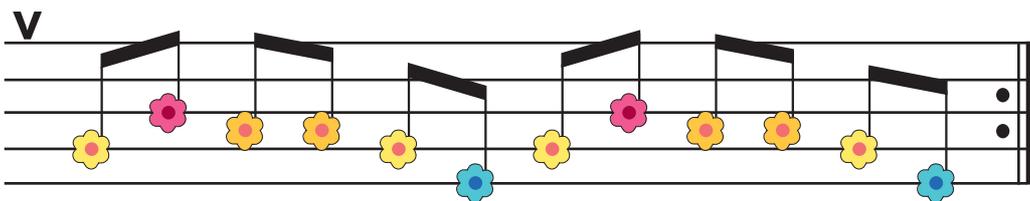
Colinda "Domnul se naște".

Describe impresiile tale despre imagine.

COLINDĂ (КОЛЯДКА)

Ра- дуй - те - ся, лю- ди! У нас свя-то бу- де!
Бо - гу сві- чу став-те, а нам пи- ріг дай- те!

Cântă colindele care le cunoști.

Care este tempoul colindelor?

Cântecele se pot interpreta cu acompaniament muzical și fără.

Găsiți, între instrumentele date, acele care pot acompania colinda.

Află despre tradițiile sărbătoririi Anului Nou și Crăciunului.

15. BUCURAȚI-VĂ! VIN SĂRBĂTORILE!

Copiii de Crăciun cântă colinde și aduc în casele oamenilor buna dispoziție. Celor dragi se transmit ilustrate și felicitări prin poștă sau prin poșta electronică.

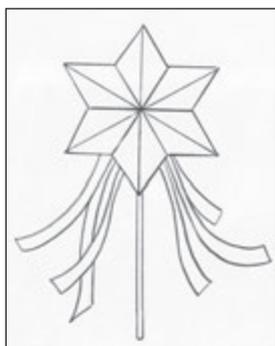

Compară ilustratele, care se transmiteau prin poștă, cu acele actuale. Povestește cum se sărbătorește Crăciunul în Ucraina.

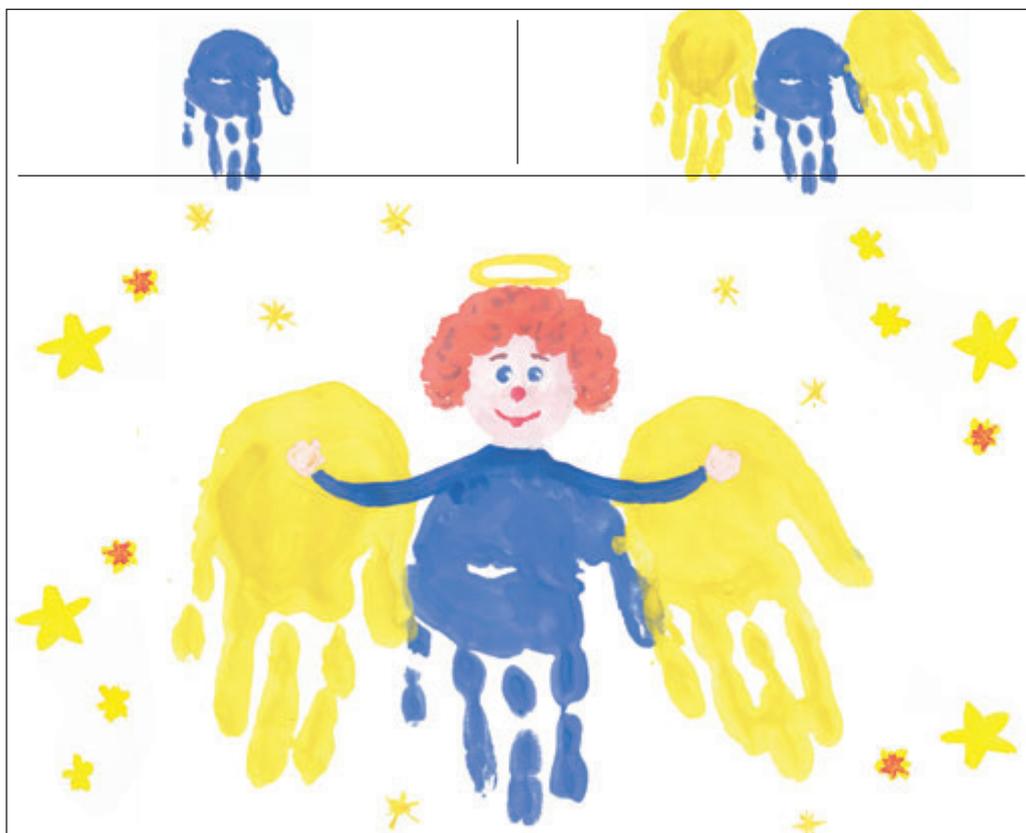

Alcătuieți o ilustrată. Înfrumusețează-o cu fluturași și paiete.

Varianta 1. Steaua de Crăciun (după model)

Varianta 2. "Îngerașul de Crăciun" (cu amprentele degetelor terminați desenul).

Felicitați colegii cu sărbătorile de iarnă.

VERIFICĂ-TE!

Însărcinările Doremilei:

1. Amintește-ți cântecele, conform imaginilor, și interpretează-le.

2. Povestește, cum trebuie să te porți în timpul cântecului.

3. Ce fel de sunete muzicale există?

4. Numește semnele muzicale: *f* :|| *p* 7 ♪

Însărcinările lui Colorel:

1. Amintește-ți imaginile, care ți-au plăcut cel mai mult. Ce era ilustrat?

2. Ce folosesc pictorii în tablourile lor?

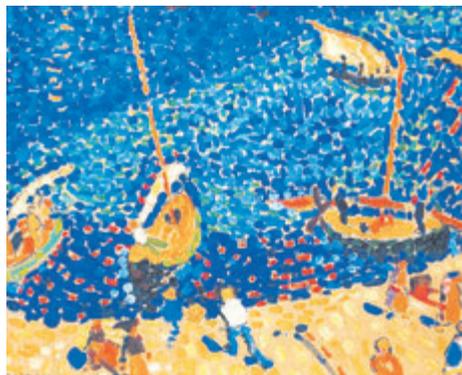
3. Precizează, care fluturași sunt desenați cu culori calde și care cu reci?

4. Numește culorile principale și derivate din floare.

Însărcinările Doremei și ale lui Colorel:

1. Potrivește pentru imaginile date compoziții muzicale.

2. Prin ce culori se poate transmite dispoziția compozițiilor muzicale?

P. Ceaikovski. Păpușa bolnavă. Păpușa nouă.

3. Repartizează cuvintele în lăzi. Care cuvânt este de prisos?

melodie

imagine

cântec

palitră

cuplet

sunet

culoare

dans

desen animat

linie

temp

muzicală

arta plastică

CAPITOLUL II MISTERUL LIMBII ARTISTICE

17. CĂLĂTORIE PRIN ȚARA ARTELOR

Fiecare tip de artă are propria sa limbă. Muzica "vorbește" prin sunete.

Muzica vocală se cântă, iar cea instrumentală – se interpretează la diferite **instrumente muzicale**.

Melodie populară ucraineană "Șcedrivocica, șcedruvala", în interpretare vocală și instrumentală.

Determină, unde este muzică vocală și unde instrumentală. Cine sunt interpreții?

Ce se întâmplă în imagini? În care tablou "sună" muzică vocală și în care – instrumentală? Care instrumente din imagine le cunoști? Ce dispoziție îți imaginezi?

 Inventează și interpretează melodia potrivită pentru aceste versuri. Cum va fi dispoziția ei? Tristă sau veselă? Explică.

Micuții au bucurie,
Vine circu-n ospeție,
Pe arena luminoasă
lese clownul cu bască.
Tigri și jongleri,

Magicieni și lei,
Mimi și acrobați
Circul-sărbătoarea
copilăriei.

 F. Mendelsson, "Dansul clownilor", din suita de concerte "Visul unei nopți de vară".

 Această muzică este vocală sau instrumentală? Cum ea "a povestit" despre clowni? Ce știi tu despre circ?

Completează povestirea folosind imaginile.

Circul – este o specie a artei. Aici, pe scenă, în ritmul muzicii, evoluează clowni, acrobați, magicieni.

 Ce specie a artei "comunică" cu noi în limba sunetelor? Dar cum "vorbește" circul? Exprimă-ți părerea despre clowni.

17. CĂLĂTORIE PRIN ȚARA ARTELOR

Cu ajutorul artei plastice putem cunoaște multe lucruri noi. De exemplu, despre circ, care este îndrăgit de toți copiii.

În afișa ciroului se anunță, când și unde va avea loc spectacolul vesel. Aici putem vedea viitorii interpreți – actorii ciroului.

? Despre ce "povestesc" afișele de circ prezentate în imagini? Cine este ilustrat pe ele? Ți-au trezit aceste afișe dorința de a vizita ciroul și de a face cunoștință cu clownii?

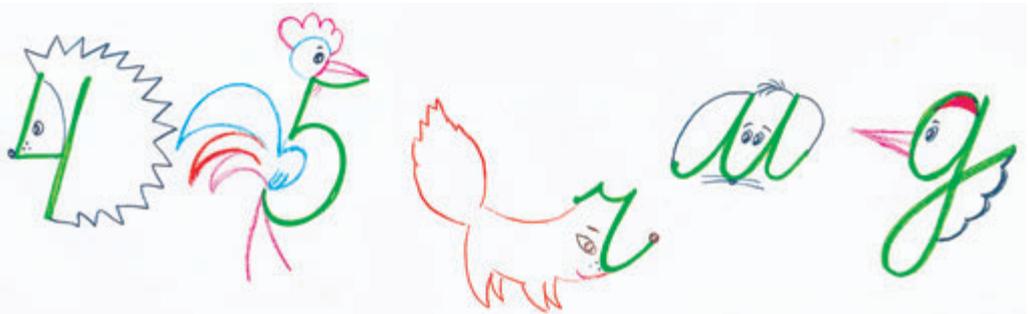

Creează un clown vesel (aplicație).

În ce limbă vorbește "arta plastică"? În limba sunetelor sau în limba liniilor și a culorilor? Povestește impresiile tale despre circ. În timpul liber desenează animale cu ajutorul literelor și cifrelor, după model sau după propria imaginație.

18. ÎNTÂLNIRE CU TEATRUL

Teatrul – arta transformării în diferite personaje. Este o fereastră magică în lumea fanteziei și a viselor.

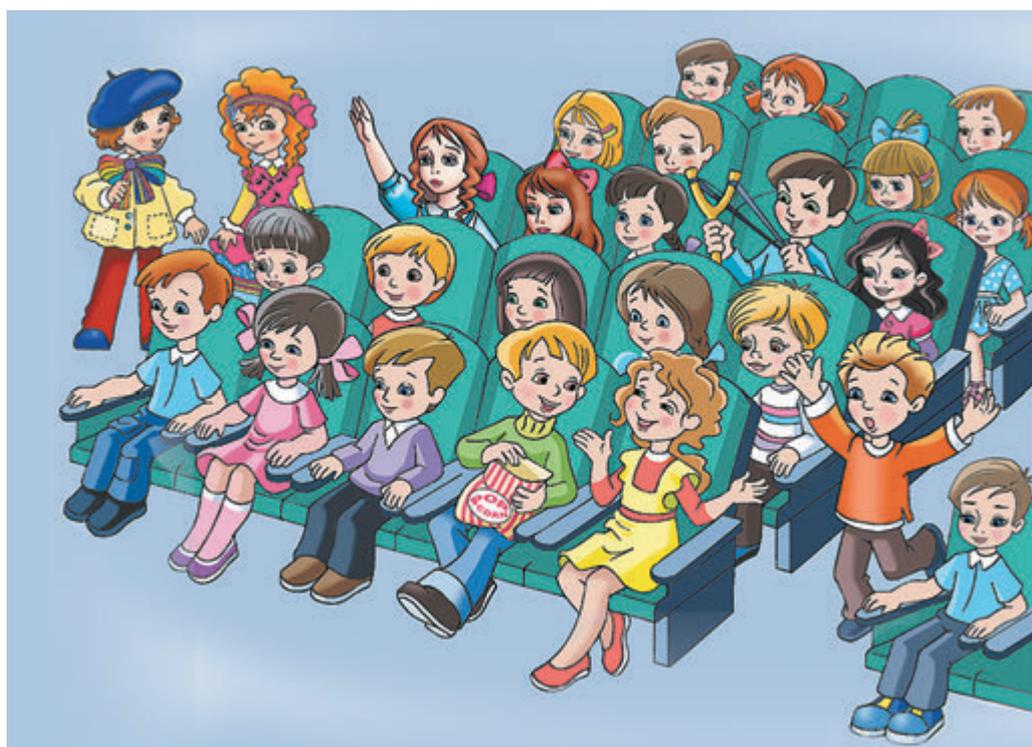
Limba teatrului este neobișnuită. Pe scena teatrului devin reali eroii basmelor și eroii din alte opere. Astfel de minuni creează actorii. În teatrul dramatic actorii vorbesc, iar în cel muzical – cântă și dansează.

M. Ravel. Balet „Copil și magie“ (fragment video).

Ce personaje au reprezentat actorii? Acesta este teatrul dramatic sau muzical?

Ajută-i pe Colorel și Doremila să determine, cum trebuie să se comporte la teatru.

DOI CUCOȘI. Muzica și versuri din popor.

Interpretează împreună cu prietenii un cântec pe roluri. Alcătuiți un acompaniament muzical (tobă, triungi, tamburină).

! Ascultă-ți melodia – sunetul nu ar trebui să fie intens.

Joacă împreună cu prietenii rolurile vulpii, cucușului, lupului și a iepurelui după versurile lui Igor Siciovyk.

CE AI ÎN PUNGĂ?

- Vulpișoară, vulpișoară, unde-ai fost tu noaptea întregă?
- În vizită la cucuș, ca să-l felicit frumos...
- Dar ce ai în pungă tu?
- Cucurigu!

APĂRĂTORUL

- Urlă lupul în pădure
- Și tot plânge supărat
- Vine un iepure și-i spune:
- Sunt aici și nu mai plânge
- Căci de-acum ești protejat.

Care sunt particularitățile teatrului muzical?

18. ÎNTÂLNIRE CU TEATRUL

Despre farmecul teatrului deseori ne povestesc pereții clădirii lui. De exemplu, clădirea teatrului de păpuși din Kiev ne amintește de un castel din poveste.

Ai fost vreodată la un teatru de păpuși? Ce fel de roluri joacă personajele? Povestește despre personajele de teatru prezentate în tablou.

Marionetele se păstrează în căsuțe speciale – ferestre. Pentru a crea o păpușă, pictorul mai întâi face un desen-schiță, mai târziu face păpușa și o îmbracă.

Desenează o păpușă pentru povestea „Vulpea, motănelul și cucoșelul”, care ți-a plăcut cel mai mult.

În timpul liber, joacă-te de-a „Teatrul de păpuși”. Alege dintre jucăriile tale, personajele și le „învie”.

19. MAGICIENII BALETULUI

Astăzi vom vizita teatru, unde artiștii „vorbesc” în limba muzicii și a dansului. Acesta – este baletul.

P. Ceaikovskii. Valsul „fulgușorilor” din baletul „Spărgătorul de nuci”.

Ce dans interpretează fulgușorii – delicat, misterios sau festiv, energic. Descrie mișcările dansatorilor – ale balerinelor.

Balet – un spectacol, conținutul căruia se relevă cu ajutorul mișcărilor dansului și al muzicii.

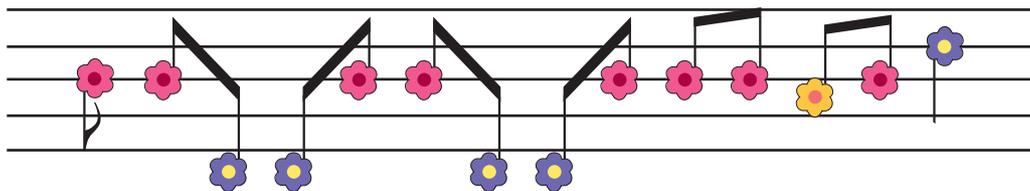
Dansul are o limbă proprie deosebită – a mișcărilor și gesturilor. De exemplu, valsul se dansează cu ajutorul mișcărilor grațioase.

FULGUȘORII

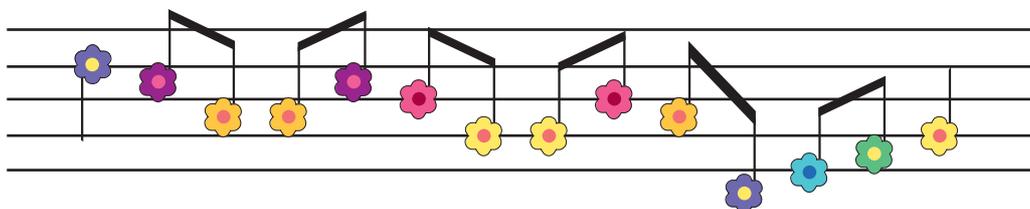

Muzica I. Stepovyi

Versuri din popor

Ми бі - лі - ї сні-жи -но -чки із не-ба ца-ри - ни.

Ле - ге-нькі, як пу - ши -но -чки, ле - ті- мо всі сю - ди.

Interpretând un cântec, imaginează-ți cum fulgușorii se rotesc într-un dans grațios ca niște balerine fragile. Înfrumusețează cântecul cu sunetele triunghiului. Inventează câteva mișcări ale fulgușorilor-dansatori. Compară melodia lui I.Stepovyi și valsul fulgușorilor lui P. Ceakovsky.

În ce limbă „vorbește” arta dansului. Povestește despre aceasta cu ajutorul ilustrațiilor.

19. MAGICIENII BALETULUI

Pictorii deseori erau încântați de balerinele fragile și dansul lor grațios.

Imaginează-ți ce dansuri sunt reprezentate. Gândește-te prin ce se deosebește îmbrăcămintea balerinei de îmbrăcămintea obișnuită.

După cum se vede din ilustrații dansatorii baletului evoluau în costume scenice. Înainte de a face costumul, pictorul îl creează în imaginația sa și după aceea desenează schița lui.

Inventează costume de balet și desenează-le după model.

Imaginează-ți cum se pot face balerine din flori vii în timpul verii.

20. POVESTE – BALET

La teatru muzical de cele mai multe ori cântă orchestra. Ea adaugă farmec personajelor spectacolului cu ajutorul sunetului diferitor instrumente.

Orchestra – un grup de muzicieni care cântă la diferite instrumente.

B. Pavlowski. Poveste-balet „Alba ca Zăpada și cei șapte pitici“ (fragment)

Muzica piesei este vocală sau instrumentală? Povestește impresiile ascultând interpretarea orchestrei.

Fiecare instrument al orchestrei are sunetul său unic: luminos, clar, sonor, etc.

vioara

trompeta

toba

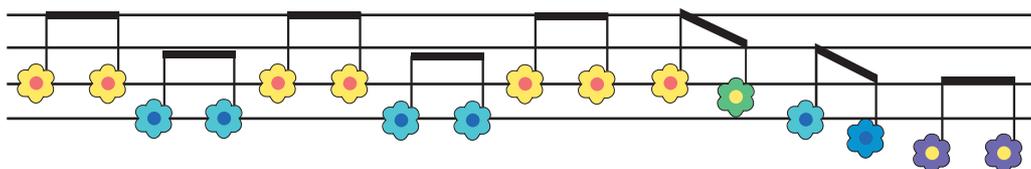
Desenul animat „Alba ca Zăpada și cei șapte pitici” (fragment).

Alcătuiește și cântă melodii pentru piticii din povești: Inteligentul, Nemulțumitul, Apciha, Dormițel, Sărăcuțul, Zâmbărel, Liniștițel.

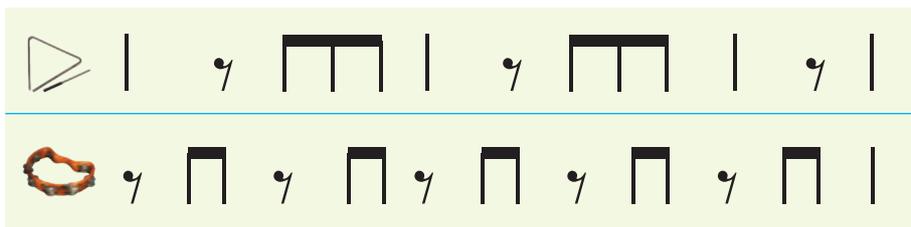
Cântă cupletul.

В лі-сі чу-ти дивний го-мін,то дзвенять дзві-ноч-ки гномів.

Jocul „Orchestra”. Alcătuiește împreună cu prietenii o orchestră cu ajutorul instrumentelor pentru copii.

Imaginați-vă sunetele instrumentelor reprezentate ale orchestrei în culori.

20. POVESTE – BALET

Miracolul teatrului îl creează nu numai actorii, muzica și dansul, dar și costumele frumoase și machiajul. Cu ajutorul machiajului actorul se transformă într-un erou din poveste.

Privește machiajul actorilor din povestea-balet. Ne amintesc oare piticii-dansatori de piticii din poveste?

Imaginează și creează chipurile piticilor din poveste.

Șapte frați – zugravi   Acești pitici veseli și drăguți
Au vopsit casa și pădurea   Copiilor le sunt cunoscuți.

Varianta 1. Amintește-ți cum se scriu literele învățate și transformă-le în pitici veseli.

Varianta 2. Transformă petele colorate în pitici veseli. Găsește culorile calde și reci. Care pete colorate sunt mai multe – calde sau reci?

Amintește-ți cele șapte culori ale curcubeului și șapte note muzicale.

21. PELERINUL VESEL PE SCENA OPEREI

Să facem o călătorie la teatrul muzical care este numit operă. Acolo, fiecare personaj are propria sa melodie, care se potrivește caracterului său. Ea se numește arie. Aria poate fi interpretată de diferite voci: de bărbați, de femei, chiar și de copii.

G. Hrynevych. Opera-basm „Pleskachyk.“ Ariile eroilor operi.

Care este natura ariilor? Ce fel de voci ale cântăreților se aud?

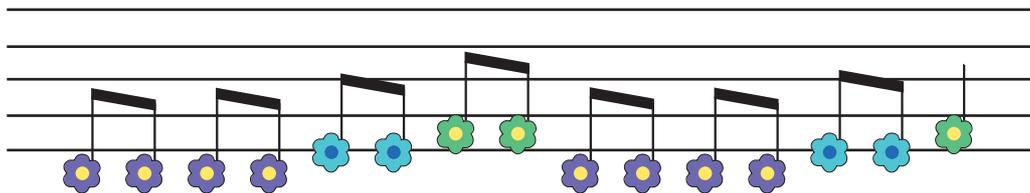
Doremila și Colorel au hotărât să cânte ariile din opera «Călătoria Gogoășei». Gândește-te, oare au ales ei corect personajele din poveste? Explică.

Opera – un spectacol, conținutul căreia se desfășoară cu ajutorul cântecului și orchestrei.

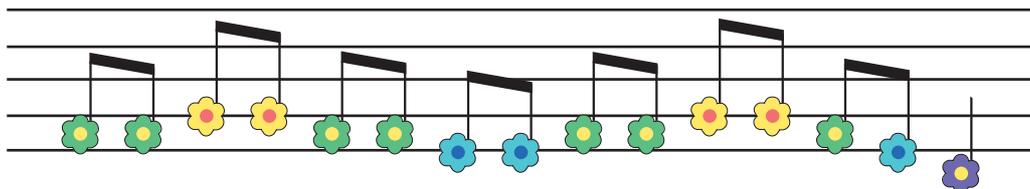

ARIA DIN OPERA –BASM «CĂLĂTORIA GOGOAȘEI»

Muzica de N. Barabaș

Я вте -чу, вте-чу із ді- жки і не бу-ду ко-лоб-ком.

Під-ве-дусь мер-щій на ніжки і бі -гом, бі-гом, бі-гом.

Gândiți-vă cu ce fel de voci, pot cânta ariile lor, personajele din opera-basm despre Gogoasă. Ce instrumente pot fi folosite pentru a interpreta cântecul lepurei, Vulpii, Ursului și Lupului.

Interpretați pe roluri povestea „Călătoria Gogoășei”.
Cântă aria din această operă.

21. PELERINUL VESEL PE SCENA OPEREI

Artiștii decorează cu măiestrie scena pentru operă sau balet, pentru un spectacol de păpuși sau dramatic. Ei pictează decorațiile cu ajutorul cărora noi știm când și unde va avea loc acțiunea. De exemplu în căsuță sau pe o poiană înflorită, într-un castel vechi sau într-un oraș modern.

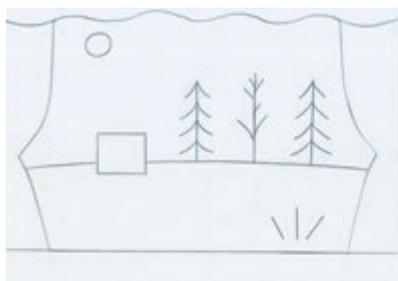
Decorațiile – decorarea artistică a scenei – ajută să înțelegem conținutul spectacolului.

Describe cum este decorată scena. Unde și când are loc spectacolul? Cum se poate determina aceasta cu ajutorul decorării? Imaginează-ți ce decorații ar trebui dacă spectacolul va avea loc în pădure sau într-o sală de sărbătoare a palatului.

Creează decorații pentru opera-basm „Pleskachyk”.

Determină ce se află în partea stângă a scenei, și ce – în partea dreaptă, ce se află mai aproape, și ce – mai departe.

Inventează o decorație pentru spectacolul – poveste „Mănușica”.

22. PELERINUL VESEL LA TEATRU ȘI CINEMA

În operă, actorii vorbesc cu publicul în limbajul muzical. Din scenă se aud diferite voci. Grupurile de mai mulți artiști formează un **ansamblu**. Interpretarea unui grup mare de muzicieni – formează **corul**.

Inventează împreună cu prietenii propria operă – basm. Împărțiți rolurile: Gogoșa – băiat, Vulpea – fetiță. Cântecul altor personaje interpretați în ansamblu.

Gogoșa: „Sunt gogoșă rumenită, din făină albă gătită, de prin ladă adunată, cu smântână amestecată, în cuptor bine prăjită, pe fereastră răcorită”.

Ursul: „Sunt pufos, lipsit de tact, mierea-mi place, ce să fac? Mor-mor-mor ce bine dorm, Toată iarna în bârlog”.

Lupul: „Sunt gri și viclean, oițe fur și n-am habar”.

Vulpea: „Sunt roșcată, nu prea-naltă, cu coada frumoasă, la șiretenie-s măiastră”.

Iepurele: „Eu am lăbuțe iuțe, codița mititică, niște urechi lungi, năsucul negru și de nimic nu-mi este frică”.

Povestea Gogoășei o putem vedea și în desene animate. Interesant, ce schimbări magice se vor întâmpla cu Gogoășa, folosind limbajul din cinema.

Muzica și versurile lui O. Shevhenko. Desenul animat „Gogoășa” din episodul „Cu dragoste pentru copii”, fragmente din desenele animate despre Gogoășă.

Prin ce se deosebesc desenele animate despre Gogoășă? Compară cântecele Gogoășei din diferite filme (caracter, ritm, acompaniament). Care din filme ți-au plăcut mai mult?

În timpul liber împreună cu cei mai mari vizionează pe Internet diferite desene animate despre Gogoășă. Cântă împreună cu Gogoășa.

22. PELERINUL VESEL LA TEATRU ȘI CINEMA

Să facem o vizită la teatrul de păpuși, unde eroii principali ale spectacolelor sunt păpușile.

Păpușile – actori sunt gestionate de oameni talentați - păpușarii. Ei atașează păpușile pe mână sau pe deget.

Artistul teatrului de păpuși creează personaje ce corespund fiecărei păpuși.

Cum ar trebui să fie o păpușă, ca ea să fie vizibilă de pe scenă în teatru? Gândește-te cum se mișcă păpușile?

Cel mai distinct element al actorului-păpușă este capul. El poate fi cusut din țesături, din blană sau poate fi lipit din plastilină. Poți crea singur sau cu ajutorul adulților propriul teatru de păpuși din plastilină.

Lipește din plastilină unul dintre personajele poveștii „Gogoașa”. Figura terminată fixează-o pe creion.

Imaginați-vă că Gogoașa nu a întâlnit-o pe Vulpe în pădure. Alcătuieste un alt sfârșit al poveștii și la dorință desenează o nouă călătorie a pelerinului vesel.

23.POVESTIRI MIRACULOASE

Orchestra, datorită sunetului special al instrumentelor muzicale, poate transmite caracterele personajelor din poveste: bune și rele, amuzante și triste.

De exemplu, prin sunetele harpei pot fi transmise sunetul valurilor râului, pe care călătorește Ivasik-Telesik.

M. Silvansky. Poveste muzicală "Ivasik-Telesik" (fragmente – teme din Ivasik – Telesik, Șarpelui, sunetul valurilor, sunetul ciocanelor fierarilor).

Cum cu ajutorul muzicii este descris Ivasik-Telesik și șarpele rău?

Alege, din cuvintele propuse, acele care descrie melodia fiecărui personaj.

înfiorătoare

misterioasă

veselă

transparentă

sonoră

liniștită

vioaie

blândă

zgomotoasă

harpa

Nani, nani puișor (Telesik)
am făcut mâncare iuțișor
hai, vino să te hrănesc,
Despre primăvară
să-ți povestesc.

Alcătuiește o melodie pentru aceste versuri. Gândește-te cum ar trebui să fie caracterul ei. Cântă melodia, folosind dispoziția potrivită. Ce fel de ritm de interpretare vei alege?

Rapid

Moderat

Lent

Ritmul – este viteza de interpretare a muzicii.

Alege instrumente pentru eroii din povestea muzicală: Șarpele rău, mama blândă, curajosul Ivan-Telesik. Reține: sunetul instrumentului trebuie să se potrivească cu caracterul personajului.

Povestește, ce ai aflat nou despre posibilitățile orchestrei.

23. POVEȘTI MIRACULOASE

Datorită cinematografeiei povestea „învie”. Eroii din multe desene animate pot fi păpuși sau actori – păpuși speciale. Ei sunt creați dintr-o varietate de materiale: argilă, lut și hârtie.

Amintiți-vă desene animate cu actori-păpuși.

Eroul din care poveste este reprezentat în fontan? Imaginează-ți ce muzică se aude în curgerea apei – veselă sau tristă.

Desenul animat „Trenul din poveste” din episodul „Cu dragoste pentru copii”.

Care eroi din povești îi recunoști tu în desenul animat?

Eroii din desenele animate pentru copii pot fi desenați cu creioane sau vopsele, pot fi creați la computer sau lipiți din plastilină.

Desenează sau lipește un erou din povestea „Ivan Telesik” (materiale la alegere).

Prin ce se deosebesc desenele animate desenate de cele de păpuși?

24. POVEȘTI MIRACULOASE

Astăzi veți pătrunde din nou într-o poveste muzicală. Eroul ei principal va fi o floare fermecătoare de primăvară – ghiocelul. Oamenii l-au iubit pentru tandrețea și frumusețea sa.

Amintește-ți culorile și sunetele primăverii. Ce dispoziție ne redau ele?

M. Chembergie. Legenda despre ghiocelul albastru.

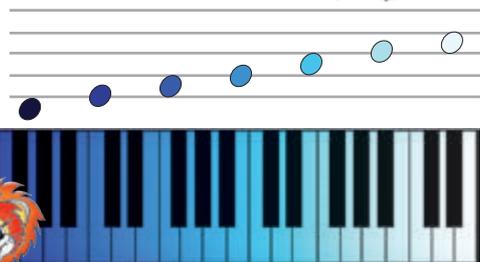

Câte instrumente muzicale au realizat opera? Care din ele interpretează melodia ghiocelului gingaș? Cum, datorită muzicii, putem înțelege conținutul poveștii?

Pentru a transmite sensibilitatea și blândețea în muzică, compozitorul folosește un registru înalt. Aceste sunete pot fi comparate cu culori luminoase. Pentru a reproduce severitatea și groaznicul sunet muzical răsună întru registru scăzut. Sunetele sunt similare cu culorile sumbre.

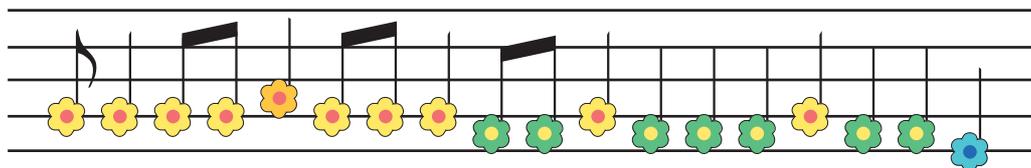
Pianul

GHIOCCELUL

Muzica A. Oleinik

Versuri N. Ivanova

В зи-мо-вій ха-тин-ці на бі-лій пе-рин-ці пролісок маленький

 Cu ce dispoziție trebuie interpretat cântecul? Cum se mișcă melodia? Arată cu mâna.

Desenul animat „Florile prieteniei” din episodul „Lecțiile bunicuței Bufnița”.

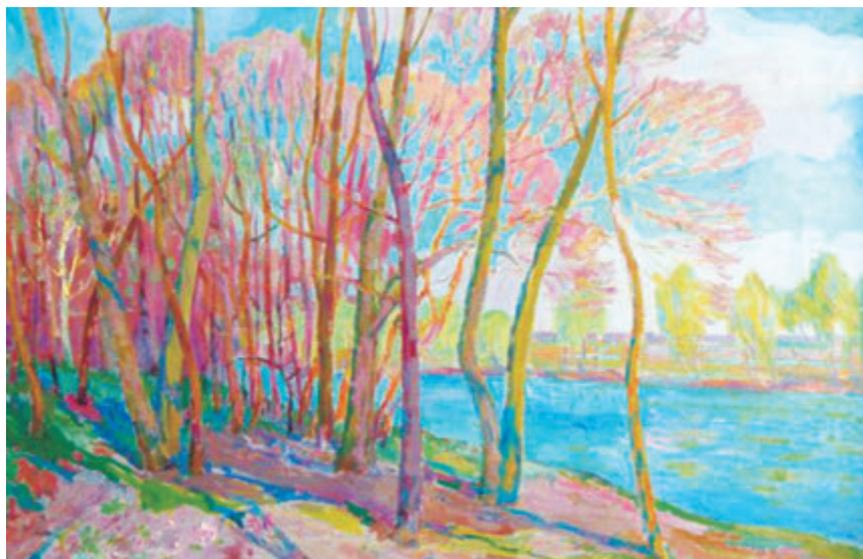
 Ce tipuri de artă „s-au întâlnit” în desenul animat. Imaginează-ți că eroii l-au interpretat. În ce registru vor fi auzite vocile ursoaicei, a bunicuței Bufnița, Neascultătorului.

 Urmărește în care registru se aud vocile diferitor păsărele și animalelor domestice îndrăgite.

24.POVEȘTI MIRACULOASE

Primăvara în poiene apar primele flori – ghiociei gingași, în munți – safrane.

Care copaci sunt desenați mai mari și mai luminoși?

Obiectele aflate în prim-plan arată mai mari și mai luminoase. Cele care sunt în urmă, dimpotrivă, sunt mici și mai puțin luminoase.

Ce culoare au primele flori din imagini? Găsește printre ele ghiociei.

Care desen l-a desenat Doremi corect? De ce?
Desenează pe hârtie colorată primele flori (guaș).
Varianta 1

Varianta 2

Nu rupe primele flori! Ocrotește natura!

Ce culori predomină în natură primăvara?

25. FRUMUSEȚEA ȘI SĂNĂTATEA

Se știe, că muzica veselă și energică ridică dispoziția și înviorează, iar cea lentă – calmează. Oamenii ascultă muzică, pentru a-și ridica dispoziția, pentru a se odihni și a-și îmbunătăți sănătatea.

F. Schubert. Serenadă de seară. J. Bizet. Marșul Toreadorului din opera "Carmen".

Cum este muzica ce ați ascultat-o? Cum influențează asupra dispoziției tale?

Pentru sănătate este util să faci sport. Unele tipuri de sport (gimnastică artistică, patinaj, înot sincronizat) sunt legate de muzică.

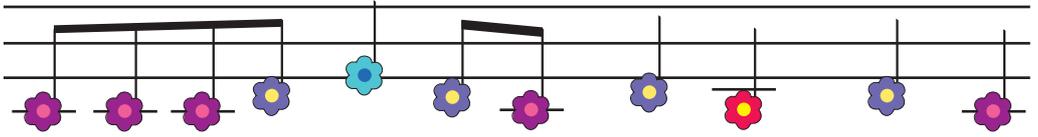
Desenul animat «Inimă de gheață» (fragmentul cu patinaj).

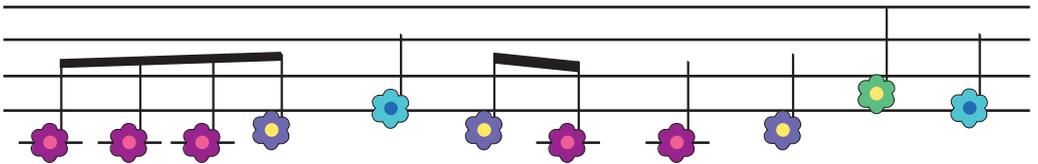
CÂNTEC DESPRE GIMNASTICĂ

Muzica de O. Yanushkevich

Versuri de M. Asakova

Роз-бу-ди-ло со-неч-ко нас з то - бо - ю

По - ве - ло нас со-неч-ко за со-бо-ю .

O melodie poate fi interpretată de o singură persoană - un **solist**, dar poate fi interpretată și de - **cor**.

Gândește-te, care fragment din cântecul despre gimnastică, poate fi interpretat de solist, dar care este de dorit să-l interpreteze corul.

Cu ajutorul celor adulți alege o muzică de învioreare pentru gimnastica de dimineață.

25. FRUMUSEȚEA ȘI SĂNĂTATEA

Cum influențează arta plastică asupra omului. Bineînțeles, în primul rând, prin culoare. O culoare te poate calma, iar altă culoare – te poate deranja.

De exemplu, într-o cameră în care predomină culorile întunecate și reci, o persoană se simte deprimată. Culorile calde și luminoase, dimpotrivă, oferă festivitate, bucurie. **Galben** și **portocaliu** parcă te încălzesc și îți ridică dispoziția. **Roșu** este activ, te excită.

Care culori predomină în ilustrații? Ce dispoziție ele redau?

Se știe că asupra sănătății omului, în afară de sport, influențează și mănncarea adecvată. De aceea, întotdeauna, mai ales primăvara, ar trebui să folosiți o mulțime de legume și fructe. Deseori, artiștii le descriu în tablouri.

Numește fructele și legumele prezentate în imagini. Determină culorile, care predomină. Cercetează compozițiile create de colegii tăi.

Inventează și pregătește o compoziție delicioasă și utilă.

Acasă, creați compoziții din fructe, care trezesc pofta de mâncare. Propune prietenilor și familiei să servească din această frumusețe gustoasă.

26. MINUNILE DE PAȘTI

Când sosește primăvara plină de bucurie, noi sărbătorim una dintre cele mai mari sărbători – Paștele. Nu ne putem imagina această sărbătoare fără încondeierea ouălor.

Ce se întâmplă în tablou? Unde are loc aceasta? Ce fel de îmbrăcăminte au femeile și copiii? Cum este decorată camera sfântă?

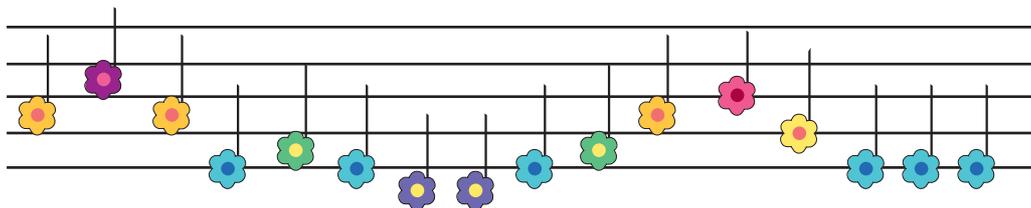
Povestește despre sărbătoarea de Paști.

Ce fel de dispoziție predomină? Cum se salută oamenii în perioada Paștelui? Ce fel de muzică a clopotului răsună la biserică? Descrie costumele populare în care sunt îmbrăcați ucrainenii. Află, cum se sărbătorește Paștele în satul tău natal.

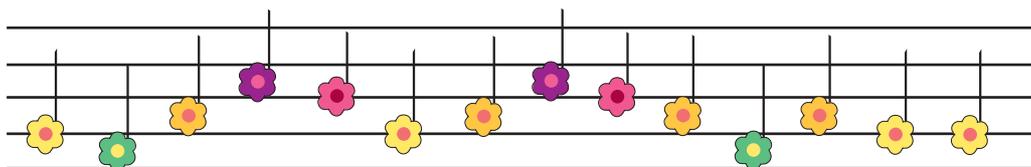

OUĂ ÎNCONDEIATE

Muzica lui M. Katrich, Versuri V. Klentz, N. Andrusichi

He-cu po-dvir'-yam pi-san-ku gar-ne-sen'-ko roz-pi-sa-nu,

y me-ne na do-lon'-ci vo-na ne-na-che son-ce.

Compară dispoziția cântecului cu dispozițiile ce predomină în tablouri.

Melodiile cântecelor sunt alcătuite din părți separate – fraze.

Fraza muzicală – este un gând muzical finalizat.

În timpul liber, compune o melodie la versurile:
Dăruiește-l mamei tale scumpe.

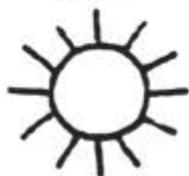
Seara mama în casă a intrat
Și pe toți ne-a fermecat.
Cu atâta dragoste au fost pictate,
Pentru expoziție, ouă încondeiate.
Ceara strălucește-n farfurie
Ochii mamei plâng de bucurie.

26. MINUNILE DE PAȘTI

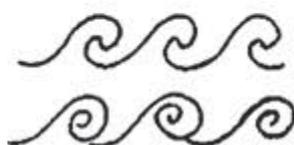
Încă din timpurile străvechi de Paști ucrainenii pictau ouă încondeiate. Ele erau înfrumusețate cu diferite ornamente, semne din vechime.

soarele

trandafir

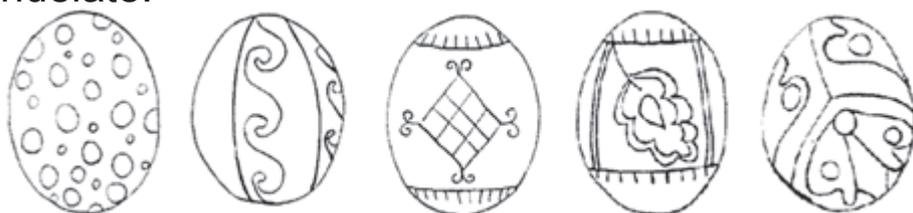

apa

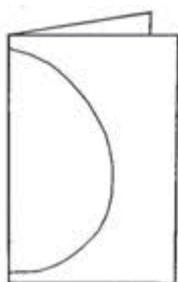
Ce fel de ornamente sunt pictate pe ouă? Ce culori predomină?

Privește, cum sunt așezate semnele pe ouăle încondeiate.

Încondeiază un ou de Paști.

Varianta 1. Decupează un ou încondeiat din hârtie. Înfrumusețează-l cu un ornament (*aplicație*).

Varianta 2 Desenează o eschiză a unui ou încondeiat după exemplul dat sau cum ți-l imaginezi.

Dăruiește oul încondeiat prietenilor.

27. CREAȚIA POPULARĂ

Oamenii încă de demult erau înconjurați de frumusețe. Ei interpretau cântece, înfumusețau haine. Artă creată de popor nu are autor și se numește populară.

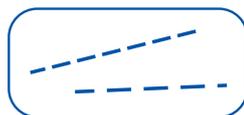
Cântec de leagăn (*prelucrare de A. Avdiievsky*). I. Ste-povyi. Cântec de leagăn.

Cine interpretează cântece de leagăn? Care din ele sunt vocale, dar care – instrumentale?

Găsește ritmurile din imagine, redați ritmul cântecului de leagăn. Care dintre linii corespunde după caracter cu melodia cântecului de leagăn?

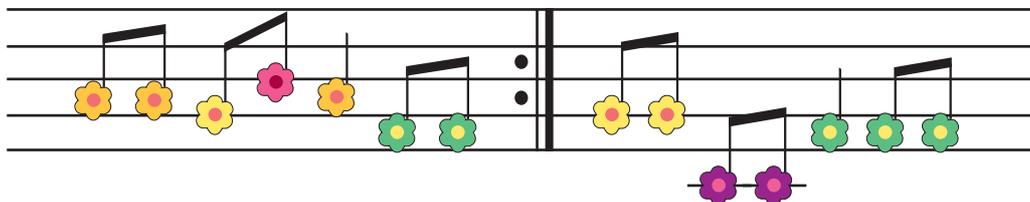

Ce fel de cântece populare ucrainene cunoști tu? Interpretează un cântec preferat.

RĂSARI, RĂSARI SOARE

Muzica și versuri din popor

Вийди, вийди, со-не-чко, на на-ше по - двір'ячко.
 на ді - до- ве по-ле-чко,
 на ба- би-не зі-лля-чко,

Înterpretând cântecul de primăvară, pronunță clar cuvintele. Între fraze muzicale nu uita să respiri.

Cântecul popular ucrainean „Soricelel” (prelucrare de V. Barvinsky)

Oare recunoști melodia? Cum s-a schimbat cântecul popular?

Povestește prietenilor despre creația populară.

27. CREAȚIA POPULARĂ

Totul ceea ce ne înconjoară, – vesela, mobilierul, îmbrăcămintea – meșterii produceau ca să fie nu numai practic, dar și frumos. Cămașile brodate – tot sunt creație populară.

Cum meșterii înfrumusețau cămașile brodate?

Lucrurile obișnuite pot fi transformate în opere de artă, dacă sunt decorate cu **ornamente**.

În ornament, toate elementele se repetă ritmic. Ele pot fi diferite după dimensiune, formă și culoare.

Găsește ornamente care decorează îmbrăcămintea ucraineană.

Creează un ornament pentru a picta cana. Cu ajutorul degetului formează amprente-bobițe și cu pensula de-senează crenguțe și frunzulițe.

Varianta 1

Varianta 2

Cercetează acasă ornamentele de pe diferite lucruri. Povestește din ce fel de elemente ele sunt compuse.

28. INSTRUMENTE POPULARE ȘI JUCĂRII

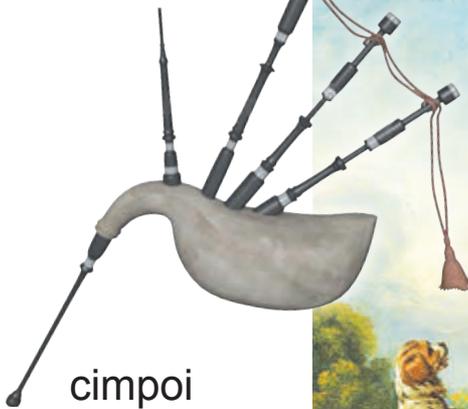
Muzica populară este interpretată la diferite instrumente muzicale. Pentru multe popoare din Europa foarte renumit este cimpoiul. Ucrainenii îl mai numesc fluier.

Interpretare la cimpoi (fluier). J.S.Bach. Cimpoi.

Cum este redat în muzică sunetul cimpoiului?

cimpoi

Instrumentele muzicale ucrainene populare sunt: bandura, toba, naiul, etc.

În lista instrumentelor populare sunt incluse, de asemenea și fluierile. Datorită acestor jucării copiii puteau să imiteze privighetoarea, cucul, pițigoii și alte păsări. Cu astfel de fluier, în Ucraina demult, era chemată primăvara.

bandura

Din ce materiale sunt confecționate fluierile din imagini. Cum crezi, de ce?

Inventează la versurile despre primăvară o melodie. Interpretează această melodie cu acompaniamentul tău.

Ce primăvară frumoasă a sosit,
Chiar și mătura omului de zăpadă a înflorit!

Cântă sunetele „s” „ș” scurt și clar.

Dacă acasă ai fluier, împreună cu prietenii creează un cor de păsări de primăvară.

28. INSTRUMENTE POPULARE ȘI JUCĂRII

Mulți meșteri populari sunt încântați de confecționarea și decorarea jucăriilor. Jucăriile sunt confecționate din paie, din lemn, din lut, cusute din material.

Determină, din ce material sunt confecționate jucăriile.

Care dintre jucării îți plac mai mult? De ce? Gândește-te, cum înfățișarea jucăriei depinde de materialul din care este confecționată. Cum poate fi decorată jucăria cu ornamente?

Una din jucăriile îndrăgite din vechime erau fluier-rele confecționate din lemn sau din lut. Ele deseori aveau forma unei păsări, care fluierau și ciripeau.

 Care dintre animale le cunoști în figurile fluierelor. Cum sunt ele decorate?

 Lipește din plastilină colorată o jucărie – fluier de primăvară și o decorează.

 Oare printre jucăriile tale sunt jucării populare? Cercetează cum sunt ele înfrumusețate.

29. ARTIȘTI – PROFESIONALI

Muzica se poate naște sub influența diferitor sentimente. De exemplu, de la contemplarea frumuseții naturii sau în timpul ascultării unor basme interesante. Muzica este creată de muzicieni profesioniști - **compozitori**. Muzicienii care interpretează muzică vocală și instrumentală sunt numiți **interpreți**.

K. Stețenko Opera-basm „Vulpea, motanul și cucușul” (cântecele motanului, cucușului, vulpii).

Cum a redat compozitorul cu ajutorul muzicii trăsăturile motanului ingenios, cucușului încrezut și a vulpii șirete?

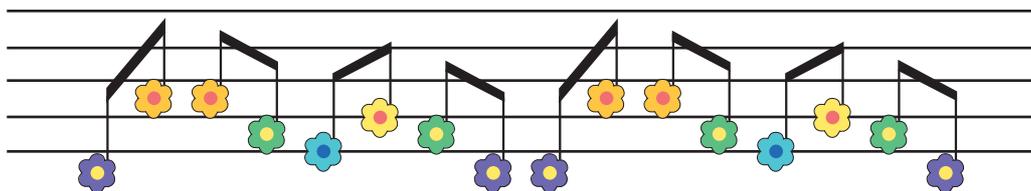

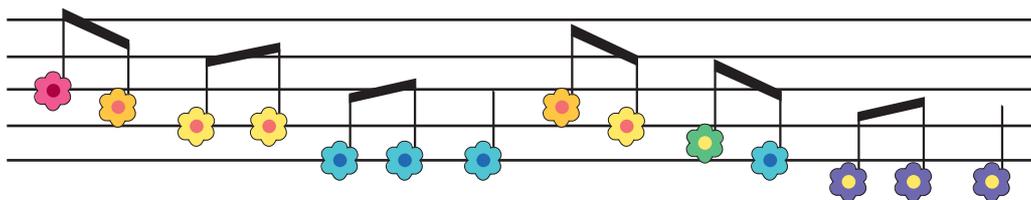
A LUAT VULPEA O VIOARĂ

Muzica A. Filipenko

Versuri O. Jurlyva

У - зя - ла ли - сич - ка скрипку, сі - ла з но - та - ми під лип - ку,

і то - не - сень - кий смичок гра - є, гра - є го - па - чок.

Interpretând un cântec, urmărește expresiile exacte ale terminațiilor.

Care vulpe este descrisă în cântec? În ce ritm este mai bine să fie interpretat? Imaginează-ți că tu ești interpret și inventează mișcările cântecului ca ele să corespundă conținutului cântecului.

Cercetează desenul de la pagina 114. Care vulpe corespunde cântecului, iar care operei-poveste? Cum sunt redată vulpile, care au caractere diferite?

Cine este compozitorul? Compară caracterul vulpii din cântecul „A luat vulpea o vioară” de A. Filipenko și cea din opera-poveste „Vulpea, motanul și cucoșul” de K. Stețenko.

29. ARTIȘTI – PROFESIONALI

Frumusețea din jurul nostru este creată de oameni de diferite profesii artistice. Pictorii pictează tablouri cu ajutorul vopselelor și al creioanelor. Sculptorii creează imagini vaste ale oamenilor și animalelor din diferite materiale (argilă, piatră, metal) - sculpturi.

Cercetează sculpturile pisicilor. Care din ele îți place mai mult? Care este decorat cu ornamente? Care dintre sculpturi după mărime poate fi într-un parc sau pe stradă, dar care – în muzeu?

Lipește din plastelină sau din aluat sărat o pisică.

Pentru a crea o scultură a unui animal, în primul rând, determină părțile principale ale corpului. Mărimile părților corpului trebuie să fie coordonate între ele.

Ce fel de sculpturi cunoști? Unde se află ele?

30. CREĂM FRUMUSEȚE

În timp ce vizionezi un concert, poți vedea că o persoană, cu un bețișor în mână, stă în fața unei orchestre sau a unui cor. El este dirijorul. Lucrul său este foarte responsabil. De mișcările sale depinde armonia sunetului unui mare colectiv de muzicieni – orchestra sau corul.

 Atrage atenția la mișcările expresive ale dirijorului. În timpul cântării corului, urmărește cu atenție profesorul sau mâinile profesorului.

 Jocul „Orchestra”. Creează împreună cu prietenii o orchestră mică. Alege un dirijor, instrumente muzicale. Redați ritmul, schimbând timpul după mișcările dirijorului.

	7 ▭ 7 ▭ 7
	7 ▭ 7 ▭ 7 ▭ 7 ▭ 7 ▭
	7 7 7 7 7

Interpretează împreună cu prietenii melodia preferată. Pentru a face acest lucru, alege dirijorul, solistul și membrii corului.

M. Lysenko. Corul "A sosit primăvara" din opera "Iarna și primăvara".

Cum au redat dispoziția de primăvară colectivele muzicale – orchestra și corul? Sunetul căror instrumente din orchestră le recunoști?

Oare corespunde dispoziția tabloului cu muzica ascultată?

Compară diferite colective muzicale – corul și orchestra. Din care ai dori să faci parte?

30. CREĂM FRUMUSEȚE

Perioada, când înfloresc copacii, totdeauna i-a fermecat pe creatori. Câtă dispoziție bună ea dăruiește celor din jur – adulților și copiilor.

Ce sentimente îți trezește acest tablou? Ce culori au folosit pictorii? Argumentează faptul, că pe tablou este redată primăvară?

Cu ce fel de culori vei desena o crenguță înflorită a unui copac de primăvară? Ce fel de flori vor fi pe ea? Ce culoare vei alege pentru tulpină? Amintește-ți cum se face orice culoare mai deschisă?

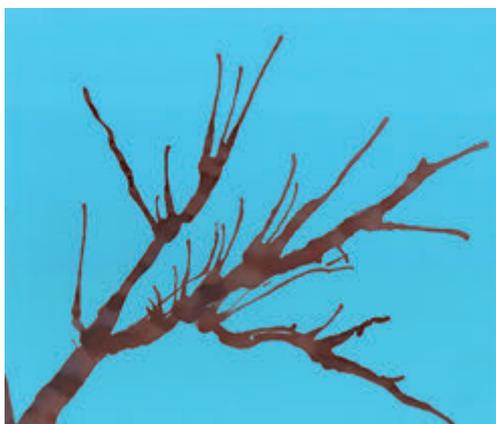

Desenează o crenguță de măr înflorită pe hârtie colorată (*guaș*). Suflând pata, în primul rând, creează o crenguță. După aceea desenează floarea cu degetul înmuiat în vopsea albă, iar frunzele – în verde.

Varianta 1

Varianta 2

În timpul plimbărilor, urmărește copacii înfloriți, bucură-te de frumusețea lor pentru a-ți crea o dispoziție bună.

31. PÂNĂ LA CULMILE ISCUSINȚEI

Pentru a deveni un adevărat artist, trebuie să depui stăruință și să înveți foarte mult. Compozitorii, dirijorii, artiștii-interpreți studiază la școli speciale - școli muzicale, academii.

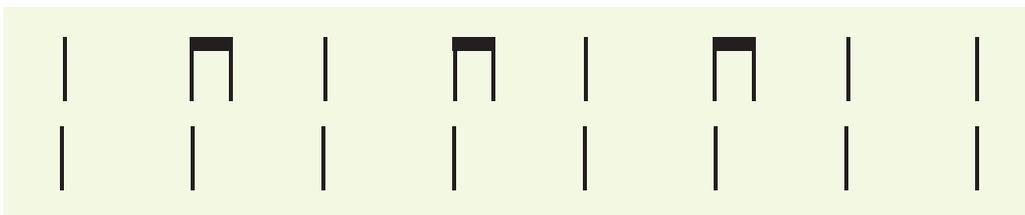
K. Debussy. Doctorul Gradus ad Parnassum (Drumul către Parnas). N.Nijansky. Ivasko joacă.

În ce mod compozitorii „povesteau” despre micuții muzicieni, care învață a cânta la diferite instrumente. Gândește-te, ce învățau fetițele din imagini?

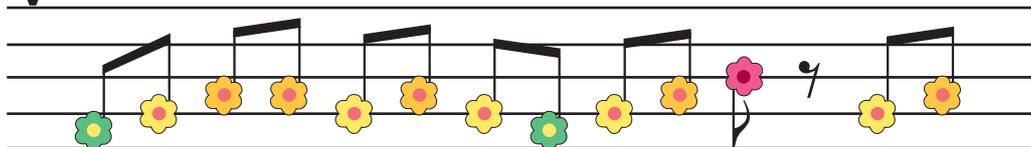
Lucrul în grupuri. Imaginează-ți că ești un muzician-profesionist, interpretează împreună cu un coleg de clasă o secvență ritmică la instrumente de percuție.

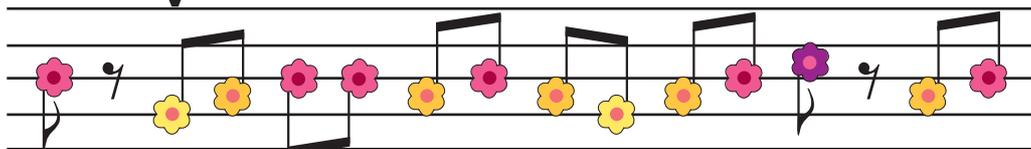

LECȚIA

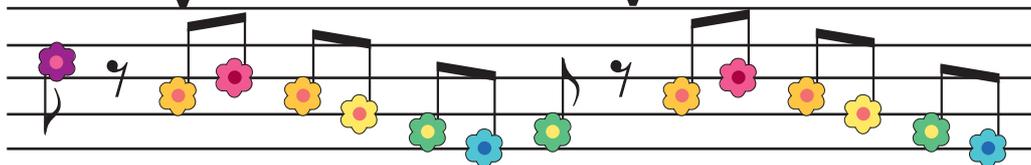
Muzica T. Popatenko Versuri M. Ivensen

Хмарка в не-бі, а по лу - зі, по тра-ві — тінь пли-

-ве. Ляльки вчать у- важ-но бук-ви: «А-бе-ве, а - бе-

-ве». Віт-ре, нам не за-ва -жай і сто-рін-ки не гор-

-тай. Ти слів не роз-бе-реш, тіль-ки всіх зі - б'еш.

Interpretează împreună cu prietenii cântecul pe roluri.

Ce trebuie să faci ca să devii un muzician-profesionist? La ce instrumente ai dori să cânti?

A - be -ce

31. PĂNĂ LA CULMILE ISCUSINȚEI

Creatorii studiază în școli speciale - școli de artă și academii. Aici obțin dibăcia de a crea un tablou, o sculptură.

Cu ajutorul diferitelor mijloace artistice creatorul arată mediul înconjurător cu toată frumusețea sa. Creatorii au o imaginație bogată și deseori creează o lume închipuită.

Compară imaginile. Care din ele este reală, dar care - este o imaginație, parcă ar fi din poveste? Ce culori au folosit pictorii? În care imagine este folosit ornamentul?

Desenează o pasăre fermecătoare pe o crenguță de calină. Înfrumusețează-o cu ornamente luminoase.

Cine dintre cei apropiați sau cunoscuți au învățat la școală muzicală sau la școală de arte?

32. CĂLĂTORIE ARTISTICĂ ÎN EUROPA

Să facem cunoștință cu arta diverselor țări europene. Să călătorim într-una din țările vecine – Polonia.

Dansul preferat al polonilor este poloneza. Mișcările perechilor, care dansează, sunt ritmice, pasul este moderat și măreț.

 Determină caracterul dansului. Cu cine dorești să dansezi acest dans?

Să poposim în Italia însorită. Această țară este renumită prin artiștii geniali și opera de artă.

Cântecul italian popular „Santa Lucia”.

Care este caracterul cântecului? Corespunde el cu dispoziția din tablou?

În multe țări europene, a devenit foarte răspândit cântecul despre rățuște. Interpretându-l în diferite limbi, copiii îl dansează cu plăcere, de parcă ar fi niște rățuște adevărate.

T. Verner. Dansul micuțelor rățuște (interpretarea copiilor în diferite limbi)

Inventează mișcări de dans pentru cântec.

Desenul animat „Dansul micuțelor rățuște”

Interesează-te cine din anturajul tău a vizitat țări europene.

32. CĂLĂTORIE ARTISTICĂ ÎN EUROPA

Călătorind în diferite țări, adesea cumpărăm cadouri ca amintire – suveniruri. Aceste produse reflectă tradițiile artistice ale diferitelor popoare.

Italia

Bulgaria

Suedia

Norvegia

Franța

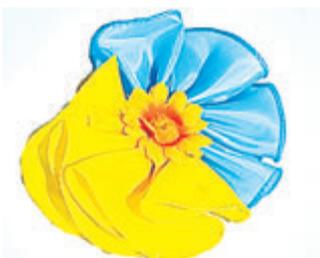

Cercetează, din ce fel de materiale sunt făcute aceste suveniruri?

Printre suvenirurile ucrainene se numără ouă încondeiate, prosoape brodate, păpuși în costume naționale, obiecte din lemn lustruite sau lut, căluți, miei, etc.

Creează un suvenir ucrainean, decorează-l și dăruiește-l unui prieten sau prietene dintr-o țară europeană.

Organizați un iarmaroc-expoziție cu cele mai bune lucruri. Inventati o reclamă, confecționați indicatoare de prețuri.

VERIFICĂ-TE!

Însărcinările Doremei:

1. Amintește-ți și interpretează cântecele învățate. Care din ele ți-a plăcut mai mult. Interpretează-l.
2. Numește instrumentele muzicale. Alege instrumente populare ucrainene pentru ansamblu.

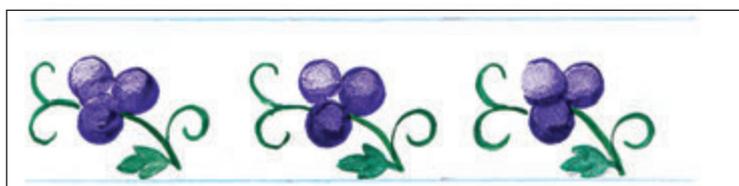
3. Ce fel de dansuri cunoști? Ce dans îți place cel mai mult?
4. Compară opera și baletul: găsește ce este comun între ele, dar și prin ce se deosebesc. Dă exemple de opere ascultate.

Însărcinările lui Colorel:

1. Numește instrumentele pictorului.

2. Din ce fel de materiale sunt confecționate jucăriile populare?
3. Găsește între ilustrații ornamentul.

4. Prin ce se deosebesc imaginile de sculpturi?

Însărcinările Doremei și ale lui Colorel:

1. Alege compoziții muzicale, asemănătoare prin dispoziții.

2. Ce fel de tipuri de teatre tu cunoști?

3. Împarte cuvintele în cutiile de artă corespunzătoare. Care cuvânt este de prisos?

decorație

cor

opera

teatru

sculptură

ritm

balet

ornament

orchestră

desen animat

compozitor

dirijor

culoare

muzicală

arta plastică

teatrală

4. Determină dispoziția soriceilor și amintește-ți compoziții muzicale asemănătoare cu dispoziția soriceilor.

VOCABULAR

Alfabetul Doremilei

Dirijor – persoana care conduce orchestra, corul.

Sunete muzicale – sunetele, care se cântă sau se interpretează la instrumente muzicale. Sunetele sunt înalte și scăzute, lungi și scurte, zgomotoase și liniștite.

Compozitor – persoana, care creează muzica

Melodie – temelia, sufletul muzicii.

Orchestra – un colectiv mare de muzicieni.

Cântec – operă muzicală, menită să cânte.

Solist – interpret, muzicant și dansator care interpretează solo o arie muzicală.

Dans – un tip de artă, mișcări în ritmul muzicii.

Ritm – viteza interpretării muzicii: încet, moderat, dinamic.

Cor - un colectiv mare de interpreți.

Alfabetul lui Colorel

Culori:

principale: galben, roșu, albastru;

derivate: verde, oranj, violet;

calde: galben, oranj, roșu;

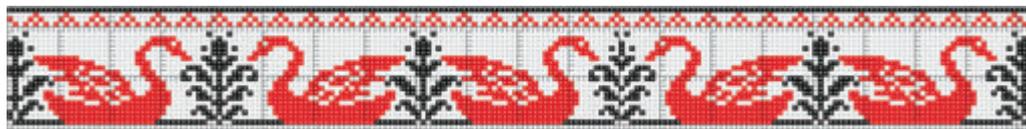
reci: siniliu, albastru, violet;

Paletă – o plăcuță specială, pe care se amestecă vopselele.

Ornament – model care se repetă, cu care se înfrumusețează diferite obiecte și construcții.

Pictor - persoana care desenează tablouri.

Sculptor – persoana care creează figuri voluminoase din diferite materiale (lut, piatră, metal).

Alfabetul Doremilei și ale lui Colorel

Baletul este un spectacol, conținutul căruia se relevă cu ajutorul mișcărilor dansului și al muzicii.

Decorația – oformarea scenei pentru spectacol.

Opera – un spectacol, conținutul căreia se desfășoară cu ajutorul cântecului și orchestrei.

Ritmul – alternanța sunetelor scurte și lungi; repetarea sau alternarea mai multor elemente în arta plastică, în special în ornament.

Teatrul – un tip de artă, unde are loc spectacolul.

ANEXĂ CU NOTE

(text pentru lectura celor maturi)

ПРИЛЕТІВ КОМАРИК

Музика народна

Слова *В. Гончарук*

Помірно

На-су - ну-ли хма-ри, приле - тів ко - ма - рик,
ка-же: «Бу-де дощ! Ду-же силь-ний дощ!»

1

Насунули хмари, прилетів комарик,
каже: «Буде дощ! Дуже сильний дощ!» Дзз-з...

2

Бджілки це почули, залетіли в вулик —
«Буде сильний дощ! Дуже сильний дощ!» Дзз-з...

3

Заховались мушки в лопушка під вушком,
і почався дощ, дуже сильний дощ. Кап-кап-кап...

НА МІСТОЧКУ

Музика *А. Філіпенка*

Слова *Г. Бойка*

Жваво

Че- рез міст пе - ре - йти тре - ба нам, ма-ля- там,
щоб гри - би, щоб гри - би в лі - сі по-зби - ра - ти.

На міс - точ - ку вов - чик спо - чи - ва - є,
на мі - сто - чок ді - ток не пус - ка - є.

1

Через міст перейти
треба нам, малятам,
щоб гриби, щоб гриби
в лісі позбирати.
На місточку вовчик спочиває,
на місточок діток не пускає.

2

Він гарчить, він гарчить,
клацає зубами:
— Не пуцу, не пуцу
діток за грибами.
Вийшов козлик з зеленого гаю,
він сердито вовчику гукає:

3

— Заколю, заколю
я тебе рогами,
затопчу, затопчу
я тебе ногами.
Вдарив козлик вовчика рогами —
покотився він у воду прямо!

4

Ми йдемо, ми йдемо
мостом через річку,
несемо, несемо
козлику травичку.
Ой, спасибі, козлику рогатий,
що поміг нам вовчика прогнати.

УРОЖАЙНА

Музика народна

Слова *Н. Кукловської*

Жваво

О-сінь на-сту-пи-ла, яб-лук на-тру-си-ла.

Ось і груші, й сли-ви і смач-ні, й кра-си-ві.

Приспів:

Ой так, ой так, так, і сма-чні, й кра - си - ві.

1

Осінь наступила,
яблук натрусила.
Ось і груші, й сливи
і смачні, й красиві.
Ой так, ой так, так,
і смачні, й красиві.

2

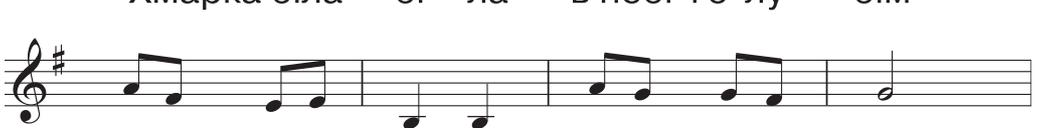
А в городі густо
буряків, капусти.
Ой які врожаї
в нашім ріднім краї.
Ой так, ой так, так,
в нашім ріднім краї.

КАП-КАП-КАП

Музика і слова *Н. Май*

Хмарка біла - бі - ла в небі го-лу - бім

раптом потем - ні - ла і по - чув-ся грім.

Дощик не ба - рив - ся, він спі- вав пі - сні,

у вік - но на - стуку- вав ме - ні.

Приспів

Дощик ка-па - є зі стріхи: кап - кап - кап,

я сту - па-ю тихо - тихо: кап - кап - кап.

Сумно йти ме - ні по суші: кап - кап - кап,

я гу - ля-ю по ка - люжах: кап - кап - кап.

1

Хмарка біла-біла в небі голубім
раптом потемніла і почувся грім.
Дощик не барився, він співав пісні,
у вікно настукував мені.

Приспів

Дощик капає зі стріхи: кап-кап-кап,
я ступаю тихо-тихо: кап-кап-кап,
Сумно йти мені по суші: кап-кап-кап,
я гуляю по калюжах: кап-кап-кап.

2

Крапельки сріблясті, сонечка привіт,
умивають рясно цілий білий світ.
Всім навколо сумно, тільки я сміюсь,
я дощу ні краплі не боюсь.

Приспів

ПІСНЯ СНІГОВИКІВ

Музика і слова *Н. Рубальської*

Ми—ма - лі сні - го-ви - ки, злі - пле - ні зі
сні - гу. Сто - ї - мо ми у дво - рі
ді - тво - рі на вті - ху.

1

Ми — малі сніговики,
зліплені зі снігу.
Стоїмо ми у дворі
дітворі на втіху.

2

Тільки випаде сніжок —
мітли ми візьмемо
і доріжки у садку
жваво підметемо.

ПІСНЯ ПРО ЗАРЯДКУ

Музика *О. Янушкевич*

Слова *М. Ясакової*

1. Роз бу-ди-ло со- неч-ко нас зто-бо ю по-ве-ло нас со- неч-ко
за со-бою. хлоп-чи-ки йдів-чат-ка я і ти, ро-би-мо за-ряд-ку
раз, два, три раз, два, три раз, два, три ро-би-мо за-ряд-ку
раз, два, три!

2. Ручками до сонечка потягнулись,
Весело всі сонечку усміхнулись.
Плещемо в долоні я і ти,
Прокидайтесь, соні, раз-два-три.

ДВА ПІВНИКИ

Музика і слова народні

Швидко

Два пів - ни-ки, два пів - ники горох моло-

ти - ли, дві ку - рочки -чу-ба -рочки до млина но-

си - ли. Цап ме-ле, цап ме- ле, ко-за за-си-

па - є, а маленьке ко -зе -нят-ко на скрипочці

гра - є.

1

Два півники, два півники горох молотили,
дві курочки-чубарочки до млина носили.
Цап меле, цап меле, коза засипає,
а маленьке козенятко на скрипочці грає.

2

Танцюй, танцюй, зозуленько,
ніженьками туп, туп.
Татусенько з матусею
принесуть нам круп, круп.
А вовчок-сірячок з лісу виглядає,
на маленьке козенятко
скоса поглядає.

СНІЖИНКИ

Музика Я. Степового

Слова народні

Пожвавлено

Ми бі - лі - ї сні - жи - ноч - ки із не - ба ца - рини. Ле -

ге - нькі, як пу - ши - ноч - ки, ле - ті - мо всі сю - ди!

1

Ми — білії сніжиночки
із неба-царини.
Легенькі, як пушиночки,
летімо всі сюди!

2

Ось хмаронька сіренькая,
вона була наш дім,
ми з неї всі спустилися,
тут сядьмо, відпочнім.

3

Лягти на землю хочеться,
а вітерець лихий
все віє, розганяє нас,
нум, швидше полетім!

АРІЯ ТІСТА З ОПЕРИ «КОЛОБКОВІ МАНДРИ»

Музика Н. Барабаш

Я вте-чу, вте-чу із діж-ки і не бу-ду ко-лоб-ком.

Підведусь мерщій на ніжки і бігом, бігом, бі-гом.

1

Я втечу, втечу із діжки
і не буду колобком.
Підведусь мерщій на ніжки
і бігом, бігом, бігом.

2

Я солодке й пишне тісто
і на місці не всиджу,
в діжці темно, в діжці тісно,
я біжу, біжу, біжу!

ВИЙДИ, ВИЙДИ, СОНЕЧКО

Музика і слова народні

Рухливо, ласкаво

Вийди, вийди, сонеч-ко, на ді - до-ве полечко,
на ба-би - не зіл-ляч-ко, на на-ше по - двір'ячко.

1

Вийди, вийди, сонечко,
на дідове полечко,
на бабине зіллячко,
на наше подвір'ячко.

2

На весняні квіточки,
на маленькі діточки.
Тут вони граються,
тебе дожидаються.

УЗЯЛА ЛИСИЧКА СКРИПКУ

Музика А. Філіпенка

Слова О. Журливої

Швидко

У - зя - ла ли - сич - ка скрипку, сі - ла з но-та-
ми під лип - ку, і то - не-сень-кий сми-чок
гра - є, гра - є го - па - чок.

1

Узяла лисичка скрипку,
сіла з нотами під липку,
і тонесенький смичок
грає, грає гопачок.

2

Поспішають з лісу звірі —
зайченята темно-сірі,
ще й ведмедики біжать,
хочуть, хочуть танцювать!

УРОК

Музика *Т. Попатенко*

Слова *М. Івенсен*

Жваво

Хмарка в не-бі, а по лу-зі, по траві тільк пливе. Ляльки
вчать уважно букви: «А-бе-ве, а - бе - ве». Вітре,
нам не за-важай і сто - рінки не гор - тай. Ти
слів не роз-бе-реш, тільки всіх зі - б'єш.

2

Підійшло кача поважно,
підійшло: «Кря, кря, кря!»
І давай щипать відважно
корінець букваря.
Ти, кача, не заважай,
ляльок з толку не збивай.
Не «кря-кря-кря», а як?
«А-бе-ве» — ось так!

3

Ось коза стук-стук копитцем.
Тут хіба ждуть тебе?
— Я коза, я хочу вчиться
бе-бе-бе, бе, бе, бе! —
Ти, коза, не заважай,
ляльок з толку не збивай!
Не «бе-бе-бе», а як?
«А-бе-ве» — ось так!

4

Причепилося телятко,
і собі: «Му-му-му!» —
От телятко-недоглядко!
Що ти скажеш йому?

Ти, теля, не заважай,
ляльок з толку не збивай!
Не «му-му-му», а як?
«А-бе-ве» — ось так!

«Пісня першокласника». «Ой, ходила осінь».
«Святий Миколай». «Пролісок». «Писанка».
«Пісня про зарядку».

C U P R I N S U L

Capitolul I. Arta – fereastra fermecată spre univers

4	1. Prima oară în clasa I	6
8	2. Prietenii mei	10
12	3. Timpul liber	14
16	4. Lumea în jurul tău	18
20	5. Dispoziția păpușilor	22
24	6. Preocupările copiilor	26
28	7. Iarmarocul toamnei	30
32	8. Țara mea Ucraina - bogată și primitoare	34
36	9. Frumusețea plaiului natal	38
40	10. Curcubeul fermecat	42
44	11. Diferite culori ale naturii	46
48	12. Ritmurile iernii	50
52	13. Pregătiți de sărbătoare	54
56	14. Sărbători de iarnă	58
60	15. Bucurați-vă! Vin sărbătorile!	62
	<i>Verifică-te!</i>	64

Capitolul II. Misterul limbii artistice

66	17. Călătorie prin țara artelor	68
70	18. Întâlnire cu teatrul	72
74	19. Magicienii baletului	76
78	20. Poveste-balet	80
82	21. Pelerinul vesel pe scena operei	84
86	22. Pelerinul vesel la teatru și cinema	88
90	23. Povești miraculoase	92
94	24. Povestiri miraculoase	96
98	25. Frumusețea și sănătatea	100
102	26. Minunile de Paști	104
106	27. Creația populară	108
110	28. Instrumente populare și jucării	112
114	29. Artiști – profesionali	116
118	30. Creăm frumusețea	120
122	31. Până la culmile iscusinței	124
126	32. Călătorie artistică în Europa	128
	<i>Verifică-te!</i>	130
	Vocabular	132
	Alfabetul Doremilei	132
	Alfabetul lui Corolel	133
	Alfabetul Doremilei și Colorel	134
	Anexă cu note	135

Навчальне видання

МАСОЛ Людмила Михайлівна
ГАЙДАМАКА Олена Василівна
КОЛОТИЛО Оксана Миколаївна

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної
середньої освіти з навчанням молдовською мовою

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Переклад з української мови
Перекладач *Кройтор Олена Орестівна*
Молдовською мовою
Редактор *К.В. Даскалюк*
Коректор *О.Ю. Борка*

Використані репродукції творів образотворчого мистецтва:

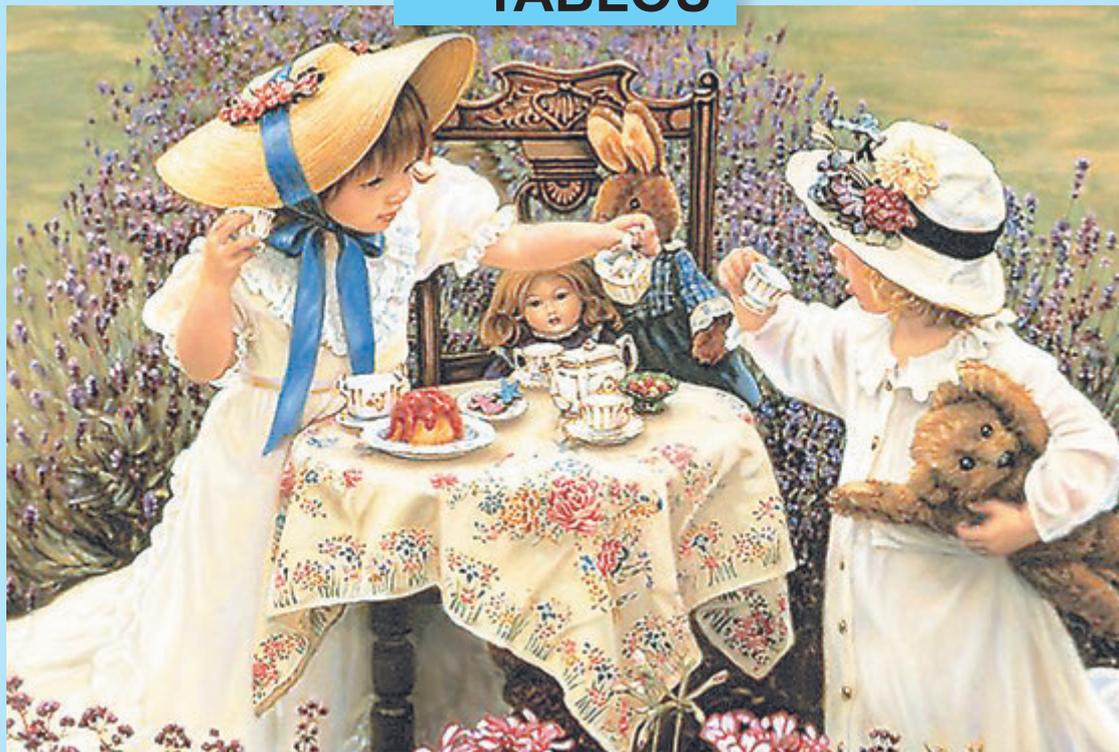
С. 6. *К. Жерард*. Моє місто. С. 8. *В. Волегов*. Діти; *А. Логінова*. Моя конячка. С. 10. *В. Кірдій*. Гра. С. 11. *Д. Денисова*. З днем народження. С. 14. *О. Кваша*. Фрагмент ілюстрації до книги Р. Скиби «Кожному по скибці». С. 16. *Ю. та Л. Шевченки*. Два метелики. С. 18. *Ган Ін-Сан*. Метелики. С. 20. *Д. Денжл*. Ляльковий лікар. С. 24. *І. Ліфшиц*. Діти. С. 28. *Г. Тот*. Натюрморт. С. 30. *В. Тимошенко*. Натюрморт з чорнобривцями. С. 32. *М. Тимченко*. Співуча Україна. С. 36. *М. Приймаченко*. Їде осінь на коні. С. 38. *О. Косар*. Осінь. С. 40. *О. Збруцька*. Райдуга. С. 42. *І. Буканов*. Райдуга. С. 46. *А. Дерен*. У човні. С. 48. *Є. Гапчинська*. Сніг іде. С. 54. *К. Головін*. Зимова дорога; *Ю. Пацан*. Зима. С. 60. *І. Горобчук*. Вертеп. С. 58. *Л. Мартін*. Різдвяні листівки. С. 66. *І. Сколоздра*. С. 67. *А. Маке*. Цирк. Атлети, клоуни та мавпочка; *Ю. Мацук*. Клоуни. С. 76. *Л. Ї*. Балерина; *Л. Афремов*. Балерина. С. 92. Фонтан «Івасик-Телесик» (м. Львів). С. 96. *М. Глущенко*. Рожева весна. С. 100. *М. Тимченко*. С. 101. *К. Білокур*. Натюрморт з яблуками. С. 102. *Н. Курій-Максимів*. Великдень. С. 109. *О. Вакуленко*. Ішли дівки через двір. С. 110. *Ф. Буше*. Чабанець, що грає на волинці. С. 120. *В. Непийливо*. Яблуневий сад. С. 122. *О. Ренуар*. Дівчата за фортепіано; *Е. Дега*. Урок танцю. С. 124. *В. Глущенко*. Півень у квітах. С. 126. *Ф. Каемерер*. Полонез. С. 127. *М. Глущенко*. Вечірня Венеція.

Формат 70×100/16. Ум. друк. арк. 11,7. Обл.-вид. арк. 11,53.
Тираж 301 пр. Зам. № 2340

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ».
79008 Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net

Друк ТОВ «РІК-У»
88000 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 5040 від 21.01.2016.

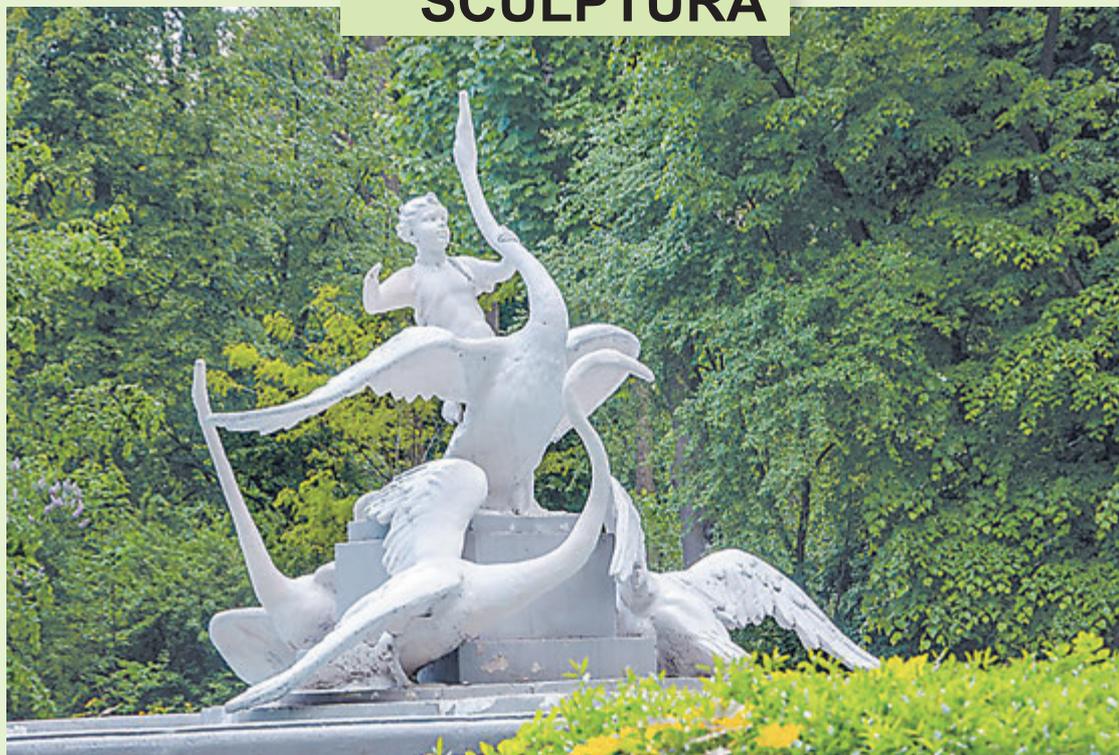
TABLOU

DESENE ANIMATE

SCULPTURĂ

TEATRUL DE PĂPUȘI

